

ด่วนที่สุด

ที่ กค 0209.1/1205

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	
รับที่.....	312
วันที่ 24 ม.ค. 2544	เวลา 8.40

๑๔
สพ. ๒๔ ม.ค. ๔๔
วันที่ ๑.๕๐ น.
เวลา ๑/๕๒

คณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ
กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม 6 กท. 10400

19 มกราคม 2544

เรื่อง การขยายระยะเวลาการปฏิบัติงานของอนุกรรมการกำกับการแปรสัญญาร่วมการงานด้านกิจการ
โทรคมนาคม

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ส ๑๐ ๖๑

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0205/ว(ก) 1471 ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2543

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สำเนาคำสั่งคณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ ที่ 1/2543
ลงวันที่ 17 มีนาคม 2543 เรื่อง แต่งตั้งอนุกรรมการกำกับการแปรสัญญาร่วมการงาน
ด้านกิจการโทรคมนาคม
2. สำเนาหนังสือกระทรวงคมนาคม (คณะอนุกรรมการ กปส.) ด่วนที่สุด ที่ คค 0208.1/(กปส.)
9567 ลงวันที่ 22 มีนาคม 2543

ตามที่ คณะรัฐมนตรีได้มีมติในคราวประชุมเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2543 เห็นชอบให้มีการ
ดำเนินการแปรสัญญาร่วมการงานด้านกิจการโทรคมนาคม เพื่อนำไปสู่การเปิดแข่งขันเสรี และเห็นชอบ
กับหลักการแปรสัญญาตามรายงานของมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) โดยให้
ดำเนินการตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเพิ่มเติมด้วย อีกทั้งได้มีมติให้คณะกรรมการกำกับนโยบายด้าน
รัฐวิสาหกิจ (กนร.) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการกำกับการแปรสัญญาร่วมการงานด้านกิจการโทรคมนาคม
(กปส.) โดยให้มีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ และดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน
9 เดือน และเมื่อสิ้นสุดกระบวนการแปรสัญญาฯ จะไม่มีการแปรสัญญาออก 5 ปีถัดไป นั้น

/ประธาน...

ประธานคณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ ขอเรียนว่า

1. คณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจได้มีคำสั่งที่ 1/2543 ลงวันที่ 17 มีนาคม 2543 แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการแปรสัญญาร่วมการงานด้านกิจการโทรคมนาคม ซึ่งประกอบด้วย อนุกรรมการจำนวน 9 ท่าน โดยมี นายอรรถ ธรรมโน เป็นประธานอนุกรรมการ และกำหนดให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 9 เดือนนับจากวันที่มีคำสั่ง (สิ่งที่ส่งมาด้วย 1)

2. คณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ (กนร.) ได้รับรายงานจาก คณะอนุกรรมการกำกับการแปรสัญญาร่วมการงานด้านกิจการโทรคมนาคม (กปส.) ว่า

2.1 กปส. ได้ออกประกาศเรื่อง “การแปรสัญญาร่วมการงานด้านกิจการโทรคมนาคม” เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2543 เพื่อให้ภาคเอกชนคู่สัญญาร่วมการงานในด้านกิจการโทรคมนาคมกับหน่วยงานของรัฐแสดงเจตจำนงเป็นหนังสือ ทั้งนี้ บริษัทเอกชนได้ยื่นแสดงเจตจำนงขอแปรสัญญาทั้งสิ้น 24 บริษัท คิดเป็นจำนวนสัญญาได้ 26 สัญญา โดยจำแนกเป็นสัญญาร่วมการงานกับสำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม 1 สัญญา กรมไปรษณีย์โทรเลข 4 สัญญา องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย 11 สัญญา และการสื่อสารแห่งประเทศไทย 10 สัญญา และเมื่อครบกำหนดการยื่นข้อเสนอขอแปรสัญญาฯ มีบริษัทเอกชนยื่นข้อเสนอทั้งสิ้น 24 บริษัท คิดเป็นจำนวนสัญญาได้ 25 สัญญา ในส่วนคู่สัญญาภาครัฐได้ยื่นข้อเสนอมาครบตามที่กำหนด ยกเว้นการสื่อสารแห่งประเทศไทยที่เห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องแปรสัญญาจำนวน 2 สัญญา

2.2 กปส. ได้ตกลงว่าจ้างมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) เป็นที่ปรึกษาเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2543 เพื่อศึกษาข้อเสนอการแปรสัญญาของคู่สัญญาของทั้งภาครัฐและเอกชน ในวงเงินค่าจ้าง 16,900,000 บาท

2.3 กปส. ในคราวประชุมครั้งที่ 17/2543 อนุญาตให้คู่สัญญาที่มีความพร้อมสามารถ เริ่มต้นทำการเจรจาตนเองได้ และหากสัญญาใดมีข้อสงสัยหรือประเด็นที่ไม่สามารถตกลงกันได้ กปส. ก็จะเข้าไปร่วมพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป ทั้งนี้ กปส. ได้ตั้งคณะทำงานขึ้นมา 2 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วย อนุกรรมการจำนวน 3 ท่าน เพื่อติดตามการเจรจาโดยเฉพาะในสัญญาที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับ ประชาชนสูงอย่างใกล้ชิด

/2.4 จากแนวทาง...

2.4 จากแนวทางการดำเนินงานตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ประกอบกับกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานที่ กปส. ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการ กปส. ได้มีการประชุมพิจารณาตามกรอบภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทั้งสิ้นเป็นจำนวน 25 ครั้ง ซึ่งมีผลการดำเนินงาน สรุปได้ดังนี้

(1) กลุ่มสัญญาบริการโทรศัพท์พื้นฐานจำนวน 2 สัญญา

โอกาสการแปรสัญญาในกลุ่มโทรศัพท์พื้นฐานมีความเป็นไปได้พอสมควร โดยเฉพาะในกรณีของคู่สัญญาของบริษัท ไทยเทเลโฟนเอนด์เทเลคอมมิวนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) มีโอกาสสูง กรณีสัญญาของบริษัท เทเลคอมเอเชีย คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จัดได้ว่ามีความเป็นไปได้ในการแปรสัญญาปานกลาง เนื่องจากข้อเสนอระหว่างคู่สัญญายังคงมีความแตกต่างกันอยู่พอสมควร

(2) กลุ่มสัญญาบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จำนวน 4 สัญญา

โอกาสการแปรสัญญาในกลุ่มสัญญาบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ มีความเป็นไปได้ปานกลาง จำนวน 1 สัญญา ได้แก่ สัญญาของบริษัท ไวร์เลสคอมมูนิเคชั่นเซอร์วิส จำกัด (WCS) และค่อนข้างน้อยอีก 3 สัญญา เนื่องจากบริษัทคู่สัญญา ยังมีจุดขึ้นที่ไม่เห็นด้วยกับกรอบและวิธีการแปรสัญญา แต่ก็ยังยืนยันในเจตจำนงที่จะแปรสัญญาอยู่

(3) กลุ่มสัญญาบริการสื่อสารข้อมูลผ่านดาวเทียม(VSAT) จำนวน 5 สัญญา

ในกลุ่มสัญญาบริการสื่อสารข้อมูลผ่านดาวเทียม มีเพียง 1 สัญญาเท่านั้น คือสัญญาบริษัท อคิวเมนต์ จำกัด ที่จัดได้ว่าน่าจะมีโอกาสการแปรสัญญาได้ปานกลาง ส่วนอีก 4 สัญญาที่เหลือ น่าจะมีโอกาสหรือมีก็ค่อนข้างต่ำที่จะแปรสัญญาได้สำเร็จ

(4) สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียม (ไทยคม) 1 สัญญา

สัญญานี้ แม้คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจะสามารถเจรจาได้ข้อยุติ แต่ข้อตกลงระหว่างคู่สัญญายังไม่สอดคล้องกับกรอบการแปรสัญญาตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติไว้ เนื่องจากประมาณการกระแสรายได้ ซึ่งเป็นผลกระทบโดยตรงต่อมูลค่าชดเชยที่ตกลงกันได้ มิได้เป็นไปตามเงื่อนไขของสัญญา อีกทั้งข้อเสนอที่ให้ส่วนลดแก่ผู้ใช้บริการระหว่างช่วงปี 2544 – 2549 ยังไม่เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี ที่ยอมให้ชดเชยตามสัดส่วน โดยจะต้องคำนึงถึงการเพิ่มขึ้นของการใช้บริการจากการที่ราคาค่าบริการลดลงด้วย ซึ่งข้อเสนอที่ตกลงกันได้นั้น เป็นการนำค่าชดเชยที่รัฐพึงได้ไปเป็นส่วนลดให้ผู้เช่าวงจรรดาวเทียม และมีได้มีการคำนวณว่ารายได้ของการให้บริการจะได้รับผลกระทบจากการลดค่าบริการมาน้อยเพียงใด เพื่อคำนวณค่าชดเชยตามสัดส่วนแต่อย่างใด

/(5) กลุ่ม...

(5) กลุ่มสัญญาบริการวิทยุคิดตามตัวจำนวน 5 สัญญา

สัญญาในกลุ่มนี้มีโอกาสการแปรสัญญาได้สูงมี 2 สัญญา ได้แก่ สัญญาของบริษัท แพ็คลิงค์ (ประเทศไทย) จำกัด และสัญญาของบริษัท เลนโซ่ เพจจิง จำกัด ซึ่งสามารถตกลงกันได้ในเรื่องของมูลค่าการชดเชยให้คงตามสัญญา จะเหลือเพียงประเด็นเกี่ยวกับการแก้ไขเงื่อนไขสัญญาบางประการเท่านั้น สัญญาที่เหลืออีก 3 สัญญา น่าจะมีโอกาสแปรสัญญาได้ค่อนข้างต่ำ โดยสัญญาของบริษัท แอดวานซ์ เพจจิง จำกัด และของบริษัท ฮัทชิสัน เทเลคอมมิวนิเคชั่น (ประเทศไทย) จำกัด นั้น องค์การโทรศัพท์ฯ เสนอที่จะไม่แปรสัญญา และสัญญาของบริษัท สามารถเพจจิง จำกัด ยังไม่สามารถจะตกลงในเรื่องมูลค่าการชดเชยตามกรอบการแปรสัญญาได้

(6) กลุ่มสัญญาบริการระบบเชื่อมโยงโครงข่ายจำนวน 3 สัญญา

สัญญาในกลุ่มนี้ มีโอกาสการแปรสัญญาได้ต่ำทั้ง 3 สัญญา เนื่องจากคู่สัญญาในส่วนหนึ่งของสัญญาระหว่างบริษัท คอมลิงค์ จำกัด และองค์การโทรศัพท์ฯ ต่างได้แสดงเจตจำนงขอแปรสัญญาด้วยกันทั้งคู่ แต่ยังไม่มีการคำนวณค่าชดเชยและไม่ปรากฏมีการเริ่มต้นที่จะเจรจากัน ส่วนอีก 2 สัญญา คือ สัญญาระหว่างองค์การโทรศัพท์ฯ กับบริษัท อคิวเมนต์ จำกัด และองค์การโทรศัพท์ฯ กับบริษัท ชัมมารีน เทเลคอมมิวนิเคชั่น จำกัด ซึ่งฝ่ายบริษัทเอกชนเสนอไม่ขอแปรสัญญาแต่ขอสิทธิเพิ่มเติมหลังจากที่สัญญาสิ้นสุดลง

(7) กลุ่มสัญญาอื่น ๆ 5 สัญญา

สัญญาที่มีโอกาสการแปรสัญญาได้สูง มีอยู่ 1 สัญญา ได้แก่ สัญญาให้บริการวิทยุคมนาคมสำหรับรถยนต์รับจ้างของบริษัท โตเทิล แอ็คเซส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) ซึ่งสามารถตกลงกับกรมไปรษณีย์โทรเลขได้ ส่วนอีก 4 สัญญา ซึ่งประกอบด้วย สัญญาบริการวิทยุคมนาคมเฉพาะกิจของบริษัท ยูไนเต็ด คอมมูนิเคชั่น อินดัสตรี จำกัด (มหาชน) สัญญาให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศแบบใช้บัตรของบริษัท เลนโซ่ โฟน การ์ด จำกัด สัญญาจัดพิมพ์และโฆษณาสมุดรายนามผู้ใช้โทรศัพท์ของบริษัท เทเลอินโฟมีเดีย จำกัด และสัญญาอนุญาตให้ดำเนินกิจการบริการสื่อสารข้อมูลจากบริษัท แอดวานซ์ ดาต้า เน็ตเวอร์ค คอมมูนิเคชั่น จำกัด มีโอกาสแปรสัญญาได้ค่อนข้างต่ำ

3. คณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ (กนร.) ในคราวประชุม ครั้งที่ 9/2543 เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2543 ได้พิจารณาแล้วและมีมติรับทราบรายงานผลความคืบหน้าในการดำเนินงานของคณะกรรมการกำกับการแปรสัญญาร่วมการทำงานด้านกิจการโทรคมนาคม (กปส.) ดังกล่าวตามข้อ 2 และ เห็นว่า เนื่องจากอายุการทำงานของ กปส. ได้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2543 ดังนั้นเพื่อให้

/การพิจารณา...

การพิจารณาแปรสัญญาฯ บรรลุผลสำเร็จ จึงมีมติเห็นชอบให้ขยายระยะเวลาการทำงานของ กปส. ออกไปจนถึงเดือนมีนาคม 2544 และสำหรับค่าใช้จ่ายในช่วงการขยายระยะเวลา ขอให้องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยและการสื่อสารแห่งประเทศไทย รับผิดชอบค่าใช้จ่ายดังกล่าวต่อไป

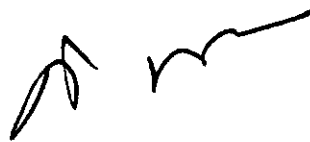
4. ประเด็นที่นำเสนอคณะรัฐมนตรี

4.1 เพื่อทราบผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการกำกับการแปรสัญญา ร่วมการงานด้านกิจการ โทรคมนาคม (กปส.) ตามข้อ 2

4.2 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบขยายระยะเวลาการทำงานของ กปส. ออกไปจนถึงเดือนมีนาคม 2544 โดยให้องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และการสื่อสารแห่งประเทศไทย รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของ กปส.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุภชัย พานิชภักดิ์)

ประธานคณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ

สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง

สำนักรัฐวิสาหกิจและหลักทรัพย์ของรัฐ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ

โทร. 273-9577

โทรสาร 278-0920

14/52

คำสั่งคณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ

ที่ 1 /2543

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
ด้านกิจการโทรคมนาคม

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2543 เกี่ยวกับ เรื่อง การแปรรูป
ร่วมการงานด้านกิจการโทรคมนาคม ดังนี้

1. เห็นชอบให้มีการดำเนินการแปรรูปรัฐวิสาหกิจได้ ทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่การเปิดการ
แข่งขันเสรี

2. เห็นชอบเฉพาะหลักการการแปรรูปรัฐวิสาหกิจตามรายงานฉบับสมบูรณ์ การประมวลผลการแปรรูป
รัฐวิสาหกิจร่วมการงานในกิจการโทรคมนาคม ตามที่มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) เสนอมา
และให้ดำเนินการตามความเห็นของคณะรัฐมนตรีที่เพิ่มเติมมา

3. เห็นชอบให้นำรัฐวิสาหกิจร่วมการงานด้านกิจการโทรคมนาคมทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการกำกับ
การแปรรูปที่กำหนด โดยให้ กนร. แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจร่วมการงานด้านกิจการ
โทรคมนาคม (กปส.) ซึ่งจะมีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ และให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้น
ภายใน 9 เดือน และเมื่อสิ้นสุดกระบวนการดังกล่าว จะไม่มีการแปรรูป อีก 3 ปีถัดไป

เพื่อให้การดำเนินการแปรรูปรัฐวิสาหกิจร่วมการงานด้านกิจการโทรคมนาคมดังกล่าวเป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพ และโปร่งใส อาศัยอำนาจตามความในข้อ 11 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการ
ติดตามการดำเนินงานตามนโยบายการบริหารงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2540 จึงแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ
การแปรรูปรัฐวิสาหกิจร่วมการงานด้านกิจการโทรคมนาคม (กปส.) โดยมีองค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบ

- (1) นายอรรถ ธรรมโน
- (2) นายเสถียร วงศ์วิเชียร

ประธานอนุกรรมการ
รองประธานอนุกรรมการ

(3) รองศาสตราจารย์...

(3) รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โฉ่ววิไลกุล	อนุกรรมการ
(4) นายสมนึก ชัยเดชสุริยะ	อนุกรรมการ
(5) นายสุธี อักษรกิจ	อนุกรรมการ
(6) นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล	อนุกรรมการ
(7) นางมณีน้อย วุฒิธรเนติรักษ์	อนุกรรมการ
(8) นายอุทิศ ขาวทึบ	อนุกรรมการ
(9) นายจุลสิงห์ วสันตสิงห์	—อนุกรรมการ
(10) นายวันชัย ศาลทุลทัต	—เลขานุการ
(11) นายอารีพงศ์ ภู่ชอุ่ม	ผู้ช่วยเลขานุการ

2. อำนาจหน้าที่

- (1) วางมาตรฐานในรายละเอียด รับและทำการประเมินข้อเสนอการแปรสัญญาตามหลักการที่กำหนดไว้ รวมทั้ง เพื่อให้คู่สัญญาทำการตกลงกันได้
- (2) เรียกข้อมูลที่เป็นต้องใช้ในการประเมินข้อเสนอของคู่สัญญา จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของ กปศ.
- (3) ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในด้านโทรคมนาคม และ/หรือ การเงิน ซึ่ง กปศ. ได้พิจารณาคัดเลือกแล้วโดยวิธีพิเศษ เพื่อตรวจสอบข้อเสนอของบริษัคู่สัญญา ว่าเป็นไปตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่รัฐบาลได้กำหนดไว้ และ เพื่อตรวจสอบข้อสมมติฐานต่าง ๆ ที่ใช้ในการพยากรณ์รายรับ (และรายจ่าย หากจำเป็น) ของคู่สัญญา ภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในสัญญา และที่คาดว่าจะป็นในกรณีที่รัฐบาลจะนำเอาหลักการทั้ง 8 ข้อของการแปรสัญญา มาเป็นกรอบในการแปรสัญญา ดำเนินการจัดทำการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อตกลงของคู่สัญญา
- (4) เรียกคู่สัญญาของแต่ละสัญญามาประชุมเพื่อแสวงหาข้อตกลงร่วมกัน
- (5) กำกับการดำเนินการแปรสัญญาของแต่ละกรณีให้มีการปฏิบัติที่โปร่งใส ดำรงหน้า และบรรลุผล ในกรอบเวลาอันควร รวมถึงจัดทำข้อวินิจฉัยนำเสนอต่อคณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ และจัดพิมพ์เอกสาร ข้อวินิจฉัย เผยแพร่ต่อสาธารณะชน
- (6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากประธานคณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ

3. ค่าตอบแทน

ให้จ่ายค่าตอบแทนเหมาจ่ายเป็นรายเดือน เดือนละ 10,000 บาท โดยประธานคณะกรรมการได้รับค่าตอบแทนเพิ่มอีกร้อยละ 25 ของค่าตอบแทนกรรมการ

ทั้งนี้ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 9 เดือน นับตั้งแต่วันที่มิได้แต่งตั้ง และรายงานให้คณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจทราบเป็นระยะ ๆ

สั่ง ณ วันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2543

(นายสุภชัย พานิชภักดิ์)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานคณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ

17/๒2

ด่วนที่สุด

ที่ คค 0208.1/(กปส.) 9567

กระทรวงพาณิชย์ (คณะกรรมการ กปส.)

ถนนราชดำเนินนอก กทม. 10100

22 ธันวาคม 2543

เรื่อง รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกำกับการแปรรูปร่วมการงานด้านกิจการ
โทรคมนาคม

เรียน ประธานกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ

อ้างถึง หนังสือกระทรวงพาณิชย์ (คณะกรรมการ กปส.) ด่วนที่สุด ที่ คค 0208.1/(กปส.) 7755
ลงวันที่ 18 ตุลาคม 2543

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานสรุปความคืบหน้าในกระบวนการแปรรูปร่วมการงานด้านกิจการโทรคมนาคม

1. คณะรัฐมนตรีได้มีมติในคราวประชุมเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2543 เห็นชอบให้มีการดำเนินการแปรรูปร่วมการงานด้านกิจการโทรคมนาคม เพื่อนำไปสู่การเปิดแข่งขันเสรี และเห็นชอบกับหลักการแปรรูปตามรายงานของมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) โดยให้ดำเนินการตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเพิ่มเติมด้วย อีกทั้งได้มีมติให้คณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ (กนร.) แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการแปรรูปร่วมการงานด้านกิจการโทรคมนาคม (กปส.) โดยให้มีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ และดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 9 เดือน และเมื่อสิ้นสุดกระบวนการแปรรูปร่วมการงาน จะไม่มีการแปรรูปอีก 5 ปีถัดไป

ต่อมา กนร. ได้มีคำสั่งที่ 1/2543 ลงวันที่ 17 มีนาคม 2543 แต่งตั้ง กปส. ขึ้น ซึ่ง กปส. ได้มีการประชุมครั้งแรกไป เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2543 และได้ออกประกาศ เรื่อง “การแปรรูปร่วมการงานด้านกิจการโทรคมนาคม” เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2543 โดยให้ภาคเอกชนคู่สัญญา ร่วมการงานในด้านกิจการโทรคมนาคมกับหน่วยงานของรัฐแสดงเจตจำนงเป็นหนังสือ ตามนัยหลักการแปรรูปตามมติคณะรัฐมนตรี ขึ้นต่อ กปส. ภายในวันที่ 31 พฤษภาคม 2543 ซึ่งเมื่อถึงกำหนดดังกล่าวปรากฏว่ามีบริษัทภาคเอกชนยื่นแสดงเจตจำนงขอแปรรูปร่วมการงานทั้งสิ้น 24 บริษัท คิดเป็นจำนวนสัญญาได้ 26 สัญญา โดยจำแนกเป็นสัญญา ร่วมการงานกับสำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ 1 สัญญา กรมไปรษณีย์โทรเลข 4 สัญญา องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย 11 สัญญา และการสื่อสารแห่งประเทศไทย 10 สัญญา

2. กปส. ได้มีหนังสือเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2543 ถึงบริษัทที่ได้ยื่นเจตจำนงขอแปรสัญญาต่อ กปส. ไว้เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2543 จำนวน 26 สัญญา พร้อมทั้งคู่สัญญาภาครัฐ ขอให้จัดทำข้อเสนอการแปรสัญญาในรายละเอียดตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่ กปส. ได้ประกาศไปขึ้นต่อ กปส. ภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2543 ซึ่งเมื่อถึงกำหนดเวลาดังกล่าว ปรากฏว่ามีบริษัทเอกชนยื่นข้อเสนอขอแปรสัญญาจำนวนทั้งสิ้น 25 สัญญา ไม่ยื่นข้อเสนอ 1 สัญญา ในส่วนคู่สัญญาภาครัฐ ได้ยื่นข้อเสนอมาครบตามที่กำหนด

3. ในเรื่องการจ้างที่ปรึกษาของ กปส. นั้น กปส. ได้ตกลงว่าจ้างมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) เป็นที่ปรึกษาในวงเงินค่าจ้าง 14,900,000 บาท และค่าใช้จ่ายสำรวจถ้าจำเป็นคือจ้างที่ปรึกษาเสริมอีก 2,000,000 บาท โดยองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยและการสื่อสารแห่งประเทศไทย รับภาระค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นเงิน 10,140,000 บาท และ 6,760,000 บาท ตามลำดับ

4. กปส. ได้ทยอยพิจารณาข้อเสนอการแปรสัญญาในแต่ละสัญญา และได้มีข้อสังเกต พร้อมทั้งความเห็นแย้งกลับไปยังคู่สัญญาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ได้รับทราบ และจัดทำข้อมูลเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับหลักการและแนวทางการแปรสัญญาตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2543 และตามที่ กปส. ได้ออกประกาศไปเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2543 ซึ่งจากการดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น กปส. ได้เปิดให้คู่สัญญาระหว่างการสื่อสารฯ กับ บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) ในสัญญาให้ดำเนินการให้บริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ และระหว่างองค์การโทรศัพท์ฯ กับ บริษัท ไทยเทเลโฟนแอนด์เทเลคอมมิวนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) ในสัญญาขยายบริการโทรศัพท์ในเขตโทรศัพท์ภูมิภาค เริ่มเจรจาเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2543 โดย กปส. ได้แต่งตั้งผู้แทนของ กปส. ซึ่งได้แก่ นายอุทิศ ขาวเขียว นายสมนึก ชัยเดชสุริยะ และนายอารีพงศ์ ภู่อุ่ม พร้อมทั้งปรึกษาของ กปส. เข้าร่วมในการประชุมเจรจาด้วย และในสัญญาร่วมทำงานและร่วมลงทุนขยายบริการโทรศัพท์ในเขตโทรศัพท์นครหลวง ระหว่างองค์การโทรศัพท์ฯ กับ บริษัท เทเลคอมเอเชีย คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และสัญญาอนุญาตให้ดำเนินกิจการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ระหว่าง องค์การโทรศัพท์ฯ กับ บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) กปส. ก็ได้แต่งตั้งผู้แทนซึ่งได้แก่ รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ โฉมวิไลกุล รองศาสตราจารย์ สุธี อักษรกิตติ และนายอารีพงศ์ ภู่อุ่ม เข้าร่วมประชุมเจรจาพร้อมด้วยที่ปรึกษาของ กปส. เช่นกัน

5. สำหรับสัญญาร่วมการทำงานที่เหลืออีก 21 สัญญา กปส. ได้เชิญคู่สัญญาทั้งภาครัฐ และเอกชนมาร่วมหารือและแจ้งแนวทางการเปิดเจรจาแปรสัญญาร่วมการทำงาน เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2543 โดยคู่สัญญาใดมีความประสงค์จะเปิดเจรจา และมีความพร้อมทางด้านข้อมูลก็สามารถเริ่มเปิดเจรจากันได้ และหากคู่สัญญารายใดต้องการให้ กปส. ส่งผู้แทนและหรือที่ปรึกษาของ กปส. ไปร่วม ประชุมหารือด้วยเป็นครั้งคราวก็สามารถร้องขอจาก กปส. ได้ ซึ่ง กปส. ได้รายงานผลการดำเนินงาน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นให้ทราบแล้วเป็นระยะ ๆ รายละเอียดคังหนังสือที่ยังถึง

6. จากแนวทางการดำเนินงานตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ประกอบกับกรอบ ระยะเวลาในการดำเนินงานที่ กปส. ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการ กปส. ได้มีการประชุมพิจารณา ตามกรอบภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทั้งสิ้นเป็นจำนวน 25 ครั้ง ซึ่งมีผลการดำเนินงาน สรุปได้ ดังนี้

6.1 กลุ่มสัญญาบริการโทรศัพท์พื้นฐานจำนวน 2 สัญญา

โอกาสการแปรสัญญาในกลุ่มโทรศัพท์พื้นฐานมีความเป็นไปได้พอสมควร โดยเฉพาะในกรณีของสัญญาของบริษัท ไทยเทเลโฟนแอนด์เทเลคอมมิวนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) มี โอกาสสูง เพราะคู่สัญญามีความพยายามมุ่งมั่น และมีการเจรจาที่ก้าวหน้าไปมากแล้ว เทียบกับจุดยืนที่ค่อนข้างแตกต่างกันในช่วงเริ่มต้นของการเจรจาสัญญาของบริษัท เทเลคอมเอเชีย คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จัดได้ว่ามีความเป็นไปได้ในการแปรสัญญาปานกลาง เนื่องจากข้อเสนอระหว่างคู่สัญญายังคงมีความแตกต่างกันอยู่พอสมควร

หากการแปรสัญญาในกลุ่มสัญญาบริการโทรศัพท์พื้นฐานนี้สำเร็จ จะเอื้อ ผลประโยชน์ต่อทั้งผู้ให้บริการโทรคมนาคมเกือบทุกประเภท และยังเป็นผลดีต่อการพัฒนารูธุรกิจ โทรคมนาคมเป็นอย่างยิ่งอีกด้วย

6.2 กลุ่มสัญญาบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จำนวน 4 สัญญา

โอกาสการแปรสัญญาในกลุ่มสัญญาบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ มีความเป็น ไปได้ปานกลางจำนวน 1 สัญญา และค่อนข้างน้อยอีก 3 สัญญา

โดยสัญญาที่มีความเป็นไปได้ปานกลาง ได้แก่สัญญาของบริษัท ไวร์เลส คอมมูนิเคชั่นเซอร์วิส จำกัด (WCS) เนื่องจากคู่สัญญามีความมั่นใจค่อนข้างสูงที่จะแปรสัญญา ส่วน อีก 3 สัญญาที่เหลือนั้น มีความเป็นไปได้ค่อนข้างน้อย เนื่องจากบริษัทคู่สัญญา ยังมีจุดยืนที่ไม่เห็น ด้วยกับกรอบและวิธีการแปรสัญญา แต่ก็ยังยืนยันในเจตจำนงที่จะแปรสัญญาอยู่

อย่างไรก็ตาม ตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในปัจจุบันมีการแข่งขันอยู่บ้างแล้ว โดยคาดว่าในอนาคตการมีผู้ประกอบการรายใหม่เข้าสู่ตลาดเพิ่มขึ้น จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันมากขึ้น ดังนั้น การไม่แปรสัญญาในตลาดนี้ จึงไม่น่าจะส่งผลในการจำกัดการแข่งขันและไม่มีผลกระทบต่อผู้ใช้มากนัก

6.3 กลุ่มสัญญาบริการสื่อสารข้อมูลผ่านดาวเทียม (VSAT) จำนวน 5 สัญญา

ในกลุ่มสัญญาบริการสื่อสารข้อมูลผ่านดาวเทียม มีเพียง 1 สัญญาเท่านั้น คือ สัญญาของบริษัท อควิเมนต์ จำกัด ที่จัดได้ว่าน่าจะมีโอกาสการแปรสัญญาได้ปานกลาง ส่วนอีก 4 สัญญาที่เหลือ น่าจะไม่มีโอกาสหรือมีก็ค่อนข้างต่ำที่จะแปรสัญญาได้สำเร็จ ทั้งนี้เพราะผลประกอบกิจการไม่เพียงพอที่จะรับภาระจ่ายรายได้ขั้นต่ำให้แก่คู่สัญญาภาครัฐ อยู่จำนวน 2 สัญญา จนบริษัทมีหนี้ค้างชำระจ่ายค่าส่วนแบ่งรายได้ ส่วนอีก 2 สัญญาที่เหลือนั้น ข้อเสนอของบริษัทยังไม่สอดคล้องกับกรอบหลักการแปรสัญญาตามมติคณะรัฐมนตรี

อย่างไรก็ดีตลาดการให้บริการสื่อสารข้อมูลนี้เป็นตลาดค่อนข้างเล็ก ประกอบกับยังมีการแข่งขันมากอยู่แล้ว ทั้งจากบริการของกลุ่ม VSAT เอง หรือจากบริการทดแทนด้วยเทคโนโลยีอื่นๆ อีกหลายบริการ ดังนั้น การไม่แปรสัญญาในสัญญากลุ่มนี้จึงจะไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการและสถานะการแข่งขันในด้านนี้แต่อย่างใด

6.4 สัญญาคำนินกิจการดาวเทียม (ไทยคม) 1 สัญญา

สัญญานี้ แม้คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจะสามารถเจรจาได้ข้อยุติ แต่ข้อตกลงระหว่างคู่สัญญายังไม่สอดคล้องกับกรอบการแปรสัญญาตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติไว้ เนื่องจากประมาณการกระแสรายได้ ซึ่งเป็นผลกระทบโดยตรงต่อมูลค่าชดเชยที่ตกลงกันได้ มิได้เป็นไปตามเงื่อนไขของสัญญา อีกทั้งข้อเสนอที่ให้ส่วนลดแก่ผู้ใช้บริการระหว่างช่วงปี 2544-2549 ยังไม่เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี ที่ขอมให้ชดเชยตามสัดส่วน โดยจะต้องคำนึงถึงการเพิ่มขึ้นของการใช้บริการจากการที่ราคาค่าบริการลดลงด้วย ซึ่งข้อเสนอที่ตกลงกันได้นั้น เป็นการนำค่าชดเชยที่รัฐพึงได้ไปเป็นส่วนลดให้ผู้เช่าวงจรรดาวเทียม และมีได้มีการคำนวณว่ารายได้ของการให้บริการจะได้ผลกระทบจากการลดค่าบริการมาน้อยเพียงใด เพื่อคำนวณค่าชดเชยตามสัดส่วนแต่อย่างใด

การดำเนินการต่อไปในการแปรสัญญา มีทางเลือกอยู่สองแนวทาง แนวทางหนึ่งก็คือ ให้มีการทบทวนข้อเสนอใหม่โดยปรับตัวเลขประมาณการกระแสรายได้ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากขึ้น และคำนวณค่าชดเชยตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติไว้ หรืออีกแนวทางหนึ่งคือ การไม่แปรสัญญาซึ่งอาจเป็นทางเลือกที่ดีกว่า ทั้งนี้เพราะการไม่แปรสัญญาจะไม่ส่งผลกระทบต่อการแข่งขันในตลาด แต่อย่างไรก็ดี เพราะบริษัทฯ คงจะเป็นผู้ประกอบการรายเดียวในประเทศต่อไป โดยผู้ใช้อย่างมีทางเลือกจากผู้ประกอบการอื่นในภูมิภาค ประกอบกับกิจการดาวเทียมยังมีความสำคัญยิ่งต่อความมั่นคงของประเทศ ตลอดจนการพัฒนาด้านสังคมด้วย การไม่แปรสัญญาโดยให้รัฐคงความเป็นเจ้าของจึงเป็นข้อดีอีกด้วย

6.5 กลุ่มสัญญาบริการวิทยุติดตามตัวจำนวน 5 สัญญา

สัญญาในกลุ่มนี้มีโอกาสการแปรสัญญาได้สูงมี 2 สัญญา ได้แก่สัญญาของบริษัท แพ็คลิงค์ (ประเทศไทย) จำกัด และสัญญาของบริษัท เลนโซ่ เพจจิง จำกัด ซึ่งสามารถตกลงกันได้ในเรื่องของมูลค่าการชดเชยให้คงตามสัญญา จะเหลือเพียงประเด็นเกี่ยวกับการแก้ไขเงื่อนไขสัญญาบางประการเท่านั้น สัญญาที่เหลืออีก 3 สัญญา น่าจะมีโอกาสแปรสัญญาได้ค่อนข้างต่ำ โดยสัญญาของบริษัท แอควான்ซ์ เพจจิง จำกัด และของบริษัท ฮัทชิสัน เทเลคอมมิวนิเคชั่น (ประเทศไทย) จำกัด นั้น องค์การโทรศัพท์ฯ เสนอที่จะไม่แปรสัญญา และสัญญาของบริษัท สามารถเพจจิง จำกัด ยังไม่สามารถจะตกลงในเรื่องมูลค่าการชดเชยตามกรอบการแปรสัญญาได้

เนื่องจากตลาดบริการวิทยุติดตามตัวมีการแข่งขันกันพอสมควรอยู่แล้วในปัจจุบัน การแปรหรือไม่แปรสัญญาสำหรับสัญญาบริการวิทยุติดตามตัวจึงจะไม่มีผลต่อสถานะการแข่งขันมากนัก

6.6 กลุ่มสัญญาบริการระบบเชื่อมโยงโครงข่ายจำนวน 3 สัญญา

สัญญาในกลุ่มนี้ มีโอกาสการแปรสัญญาได้ต่ำทั้ง 3 สัญญา เนื่องจากคู่สัญญาในส่วน of สัญญาระหว่างบริษัท คอมลิงค์ จำกัด และองค์การโทรศัพท์ฯ ต่างได้แสดงเจตจำนงขอแปรสัญญาด้วยกันทั้งคู่ แต่ยังไม่มีการคำนวณค่าชดเชยและไม่ปรากฏมีการเริ่มต้นที่จะเจรจากัน ส่วนอีก 2 สัญญา คือสัญญาระหว่างองค์การโทรศัพท์ฯ กับบริษัท อคิวเมนต์ จำกัด และองค์การโทรศัพท์ฯ กับบริษัท ชับมารีน เทเลคอมมิวนิเคชั่น จำกัด ซึ่งฝ่ายบริษัทเอกชนเสนอไม่ขอแปรสัญญาแต่ขอสิทธิเพิ่มเติมหลังจากที่สัญญาลิ้นสุดลง

อย่างไรก็ตาม การแปรหรือไม่แปรสัญญากลุ่มนี้ ไม่มีผลต่อตลาด โทรคมนาคมโดยรวม หรือต่อผู้บริโภคแต่ประการใด เนื่องจากองค์การโทรศัพท์ฯ ยังจะเป็นผู้ใช้ โครงข่ายที่มีอยู่ต่อไปอยู่ดี

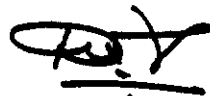
6.7 กลุ่มสัญญาอื่นๆ 5 สัญญา

สัญญาที่มีโอกาสการแปรสัญญาได้สูง มีอยู่ 1 สัญญา ได้แก่ สัญญาให้บริการวิทยุคมนาคมสำหรับรถยนต์รับจ้างของบริษัท โตเทล แอ็กเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) ซึ่งสามารถตกลงกับกรมไปรษณีย์โทรเลขได้ ส่วนอีก 4 สัญญาซึ่งประกอบด้วยสัญญาบริการวิทยุคมนาคมเฉพาะกิจของบริษัท ยูไนเต็ด คอมมูนิเคชั่น อินดัสตรี จำกัด (มหาชน) สัญญาให้บริการ โทรศัพท์ระหว่างประเทศแบบใช้บัตรของบริษัท เเลนโซ่ โฟนการ์ด จำกัด สัญญาจัดพิมพ์และโฆษณา สมุดรายนามผู้ใช้โทรศัพท์ของบริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด และสัญญาอนุญาตให้ดำเนินกิจการ บริการสื่อสารข้อมูลของบริษัท แอดวานซ์ คาต้า เน็ตเวอร์ค คอมมูนิเคชั่น จำกัด มีโอกาสการแปร สัญญาได้ค่อนข้างต่ำ

อย่างไรก็ตามสัญญากลุ่มนี้จัดเป็นสัญญาให้บริการเสริมที่มีผู้ใช้งานน้อย หรือมีลักษณะเป็นผู้ใช้เฉพาะกลุ่มจึงไม่มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการในทางบวก ในกรณีที่แปรสัญญา ได้สำเร็จหรือไม่สำเร็จ เท่าใดนัก

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายเสถียร วงศ์วิเชียร)

รองประธาน

คณะกรรมการกำกับการแปรสัญญาร่วมการงานด้านกิจการ โทรคมนาคม

สำเนาถูกต้อง

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักนโยบายและแผนการขนส่งและสื่อสาร

โทร. 283-3043

โทรสาร 281-6263

(นายสมศักดิ์ ห่มม่วง)

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8 ว.

“รายงานสรุปความคืบหน้าในกระบวนการแปรรูปด้านกิจการโทรคมนาคม”

	หน้า
1. สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกำกับการแปรรูปร่วมการทำงานด้านกิจการโทรคมนาคม	1
2. เหตุผลแนวทางและกรอบการแปรรูป	3
3. สถานะและความเป็นไปได้ในการแปรรูปกลุ่มสัญญาบริการโทรศัพท์พื้นฐาน	7
4. สถานะและความเป็นไปได้ในการแปรรูปกลุ่มสัญญาบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่	9
5. สถานะและความเป็นไปได้ในการแปรรูปกลุ่มสัญญาบริการสื่อสารข้อมูล (VSAT)	10
6. สถานะและความเป็นไปได้ในการแปรรูปดำเนินการดาวเทียม (ไทยคม)	13
7. สถานะและความเป็นไปได้ในการแปรรูปกลุ่มสัญญาบริการวิทยุติดตามตัว	15
8. สถานะและความเป็นไปได้ในการแปรรูปกลุ่มสัญญาบริการระบบเชื่อมโยงโครงข่าย	16
9. สถานะและความเป็นไปได้ในการแปรรูปกลุ่มสัญญาอื่นๆ	20
10. สรุปสถานการณ์การเจรจาเพื่อการแปรรูปด้านกิจการโทรคมนาคม	27

1. สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกำกับการแปรรูปร่วมการทำงานด้านกิจการโทรคมนาคม

โดยที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติในคราวประชุมเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2543 เห็นชอบให้มีการดำเนินการแปรรูปร่วมการทำงานด้านกิจการโทรคมนาคม เพื่อนำไปสู่การเปิดแข่งขันเสรี และเห็นชอบกับหลักการแปรรูปตามรายงานของมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) และให้ดำเนินการตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเพิ่มเติมด้วย อีกทั้งได้มีมติให้คณะกรรมการกำกับการนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ (กนร.) แต่งตั้งและมอบหมายภาระหน้าที่ให้คณะกรรมการกำกับการแปรรูปร่วมการทำงานด้านกิจการโทรคมนาคม (กปส.) ดำเนินการแปรรูปให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 9 เดือนต่อไป

ต่อมา กนร. ได้มีคำสั่งที่ 1/2543 ลงวันที่ 17 มีนาคม 2543 แต่งตั้งกปส. ขึ้น ซึ่งกปส. ได้มีการประชุมครั้งแรกไปเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2543 และได้ออกประกาศเรื่อง “การแปรรูปร่วมการทำงานด้านกิจการโทรคมนาคม” เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2543 โดยให้ภาคเอกชนคู่สัญญาร่วมการ

งานในด้านการโทรคมนาคมกับหน่วยงานของรัฐ แสดงเจตจำนงเป็นหนังสือตามนัยหลักการแปรสัญญาตามมติคณะรัฐมนตรี ยื่นต่อ กปส. ภายในวันที่ 31 พฤษภาคม 2543 ปรากฏว่ามีบริษัทภาคเอกชนยื่นแสดงเจตจำนงขอแปรสัญญาทั้งสิ้น 24 บริษัท คิดเป็นจำนวนสัญญาได้ 26 สัญญา อีกทั้ง กปส. ได้ตกลงว่าจ้าง TDRi เป็นที่ปรึกษาของ กปส. เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2543

กปส. ได้มีหนังสือเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2543 ถึงบริษัทที่ได้ยื่นเจตจำนงขอแปรสัญญาต่อ กปส. พร้อมทั้งคู่สัญญาภาครัฐ ขอให้จัดทำข้อเสนอการแปรสัญญาในรายละเอียดตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่ กปส. ได้ประกาศไป ยื่นต่อ กปส. ภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2543 ซึ่งเมื่อถึงกำหนดเวลาดังกล่าว ปรากฏว่ามีบริษัทเอกชนยื่นข้อเสนอขอแปรสัญญาจำนวนทั้งสิ้น 25 สัญญา ไม่ยื่นข้อเสนอ 1 สัญญา ซึ่ง กปส. ได้ทยอยพิจารณาข้อเสนอการแปรสัญญาในแต่ละสัญญา และได้มีข้อสังเกตพร้อมทั้งความเห็นแจ้งกลับไปยังคู่สัญญาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ได้รับทราบ และขอให้จัดทำข้อมูลเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับหลักการและแนวทางการแปรสัญญาตามมติคณะรัฐมนตรี

อีกทั้งเพื่อให้กระบวนการแปรสัญญาเดินหน้าได้ด้วยดี กปส. จึงได้แต่งตั้งผู้แทนของ กปส. 2 ชุด โดยชุดแรกได้แก่ นายอุทิศ ขาวเขียว นายสมนึก ชัยเศรษฐริยะ และนายอารีพงศ์ ภูษอุม พร้อมที่ปรึกษาของ กปส. เข้าร่วมในการประชุมเจรจาในสัญญาบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของ บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) และสัญญาบริการโทรศัพท์พื้นฐานของบริษัท ไทยเทเลโฟน แอนด์ เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน) และชุดที่สองได้แก่ รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ โฉมวิไลกุล รองศาสตราจารย์ สุธี อักษรกิตติ์ และนายอารีพงศ์ ภูษอุม เข้าร่วมประชุมเจรจา พร้อมด้วยที่ปรึกษาของ กปส. ในสัญญาบริการโทรศัพท์พื้นฐานของบริษัท เทเลคอมเอเชีย คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และสัญญาบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของบริษัท แอ็คควานซ์ อินโฟ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)

สำหรับสัญญาร่วมการงานที่เหลืออีก 21 สัญญา กปส. ได้เชิญคู่สัญญาทั้งภาครัฐและเอกชนมาร่วมหารือและแจ้งแนวทางการเปิดเจรจาแปรสัญญาร่วมการงานด้วย เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2543 โดยคู่สัญญาใดมีความประสงค์จะเปิดเจรจาและมีความพร้อมทางด้านข้อมูลก็สามารถเริ่มเปิดเจรจากันได้ และหากคู่สัญญารายใดต้องการให้ กปส. ส่งผู้แทนและหรือที่ปรึกษาของ กปส. ไปร่วมประชุมหารือด้วย เป็นครั้งคราวก็สามารถร้องขอจาก กปส. ได้

จากแนวทางการดำเนินงานตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ประกอบกับกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานที่ กปส. ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการ กปส. ได้มีการประชุมพิจารณาตามกรอบภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทั้งสิ้นเป็นจำนวน 25 ครั้ง และมีผลการเจรจาลิ้นสุด ณ วันที่ 17 ธันวาคม 2543 ดังรายละเอียดปรากฏในรายงานดังต่อไปนี้

2. เหตุผลแนวทางและกรอบการแปรสัญญา

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายชัดเจนที่จะเปิดตลาดโทรคมนาคมอย่างเป็นขั้นเป็นตอนขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดในนานาประเทศในโลก ทั้งนี้ เนื่องจากประสบการณ์ในประเทศต่างๆ ของโลก ทั้งประเทศกำลังพัฒนาหรือที่พัฒนาแล้วก็ตาม พบว่า การผูกขาดในตลาดโทรคมนาคมโดยหน่วยงานของภาครัฐ มักไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประเทศในโครงข่ายและบริการได้ อีกทั้งสืบเนื่องจากการพัฒนาการทางระบบเทคโนโลยี โทรคมนาคมและระบบเศรษฐกิจโลกยุคใหม่ ทำให้เงื่อนไขความมั่นคงของชาติ และเหตุผลการผูกขาดโดยธรรมชาติกลับไม่มีน้ำหนักเช่นในอดีต

ในปัจจุบัน ประสิทธิภาพและต้นทุนในการสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่กำหนดขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าและการลงทุน ประสบการณ์ในนานาประเทศชี้ให้เห็นว่า การแข่งขันในตลาดโทรคมนาคมเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของบริการ และยังช่วยกระตุ้นให้มีการลงทุนในการขยายโครงข่าย ส่งผลให้ตลาดโทรคมนาคมมีการขยายตัวในอัตราที่สูงกว่าตลาดที่ผูกขาดมาก ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยกระตุ้นการขยายตัวของธุรกิจในสาขาอื่นๆ ตามมาอีกด้วย

โดยทั่วไปแล้ว ตลาดที่มีการแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งมากเพียงใด แรงกดดันของการแข่งขันจะช่วยกระตุ้นให้ผู้ประกอบการในตลาด ปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพของบริการ พัฒนารูปแบบใหม่ๆ ให้ทันสมัย ให้ความสนใจใส่ต่อลูกค้า และพยายามลดต้นทุนเพื่อที่จะรักษาฐานลูกค้าของตน และดึงดูดลูกค้าจากคู่แข่งยิ่งมากเพียงนั้น ซึ่งผลสุดท้ายแล้ว ผลประโยชน์ต่างๆ เช่น ค่าบริการที่ต่ำลง คุณภาพบริการที่ดีขึ้น ทางเลือกของบริการ และความหลากหลายในบริการที่มากขึ้น ย่อมตกแก่ผู้บริโภคในที่สุด

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องเปิดตลาดโทรคมนาคม และต้องสร้างกลไกการแข่งขันที่มีประสิทธิผล (Effective Competition) ด้วยการปรับโครงสร้างตลาดให้อื้ออำนาจต่อการแข่งขันที่มีความเสมอภาคและเป็นธรรม (Level Playing Field) ปราศจากการใช้อำนาจทางตลาดสูงของผู้ประกอบการรายเดิม (Incumbents) ซึ่งอาจใช้อำนาจทางตลาดเอารัดเอาเปรียบทั้งผู้บริโภคและผู้ประกอบการรายย่อยหรือผู้ประกอบการรายใหม่ที่จะเข้าสู่ตลาด อีกทั้งผู้ประกอบการในแต่ละตลาดไม่สมควรมีผลประโยชน์ร่วมกัน มิฉะนั้นแล้ว ย่อมสามารถส่งผลให้เกิดการร่วมมือกันจำกัดการแข่งขันทำให้ผู้บริโภคไม่ได้ผลประโยชน์จากการแข่งขันเท่าที่ควร

การแปรสัญญาอย่างเช่น กรณีบริการโทรศัพท์พื้นฐานจะเอื้อผลประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการสูงมาก เนื่องจากการแปรสัญญาจะช่วยแก้ปัญหาผูกขาดในตลาดนี้ได้ แต่หากไม่มีการแปรสัญญาดังกล่าว ตลาดโทรศัพท์พื้นฐานก็จะเป็นตลาดที่ผูกขาดโดยองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยแต่ผู้เดียว เนื่องจากคู่สัญญาเอกชนมิได้มีสถานภาพเป็นผู้ให้บริการแต่อย่างใด ประสบการณ์ในต่างประเทศชี้ให้เห็นว่า การผูกขาดในตลาดโทรศัพท์พื้นฐานเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาธุรกิจโทรคมนาคม

อย่างยิ่ง เพราะการให้บริการโทรคมนาคมเกือบทุกประเภทต่างต้องอาศัยโครงข่ายบริการโทรศัพท์พื้นฐานในการให้บริการ เช่น บริการโทรศัพท์ทางไกล (ทั้งในและระหว่างประเทศ) บริการข้อมูล บริการอินเทอร์เน็ต แม้แต่บริการโทรศัพท์พื้นฐานด้วยกันเอง ผู้ประกอบการรายใหม่ก็ยังคงที่จะต้องเช่าข่ายสายของผู้ประกอบการรายเดิมเพื่อที่จะให้บริการได้ หรือในกรณีที่ผู้ประกอบการรายใหม่มีเครือข่ายของตนเองก็ยังคงจะต้องต่อเชื่อม (interconnect) โครงข่ายที่สร้างมาใหม่เข้ากับโครงข่ายของผู้ประกอบการรายเดิม ฉะนั้น แม้จะมีกฎเกณฑ์และกติกาภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรกำกับดูแลก็ตาม ผู้ประกอบการรายใหม่ทั้งผู้ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน หรือบริการเสริมอื่นๆ ย่อมมีโอกาสสูงที่จะถูกเอาเปรียบโดยผู้ประกอบการรายเดิมได้ หากผู้ประกอบการรายเดิมเป็นผู้ประกอบการรายเดียวในตลาด หรือเสมือนเป็นรายเดียวในตลาดดังเช่น ในกรณีไม่แปรสัญญา ทำให้การแข่งขันไม่มีความเสมอภาคและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

การแปรสัญญาร่วมการทำงานในกิจการโทรคมนาคม จึงนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่จะส่งเสริมการแข่งขันและลดอำนาจสูงของผู้ประกอบการรายเดิมที่เป็นคู่สัญญาให้น้อยลง อันจะช่วยตอบสนองนโยบายการเปิดตลาดเสรีโทรคมนาคมให้เกิดประสิทธิผลได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้และทั้งนั้น การแปรสัญญายังจักต้องคำนึงถึงพันธะข้อผูกพันระหว่างคู่สัญญาภายใต้กรอบกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรา 335(2) แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า การอนุญาตสัมปทาน หรือสัญญาต่างๆ ในกิจการโทรคมนาคม ซึ่งมีผลสมบูรณ์อยู่ในขณะที่บทบัญญัติมาตรา 40 แห่งรัฐธรรมนูญฯ และกฎหมายอื่นๆ ที่จะตราขึ้นจะต้องไม่ถูกกระแทกกระเทือนจนกว่าการอนุญาตสัมปทานหรือสัญญานั้นจะสิ้นสุด

การแปรสัญญาร่วมการทำงาน จึงไม่ใช่เป็นการดำเนินการให้มีการยกเลิกสัญญากัน หากเป็นการแก้ไขเงื่อนไขของสัญญาบางประการ ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่เป็นข้อจำกัดต่อการแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ เช่น เงื่อนไขสัญญาที่มีการกำหนดอัตราค่าบริการ เงื่อนไขการแบ่งส่วนแบ่งรายได้ เงื่อนไขการปรับปรุงบริการ หรือจัดหาเทคโนโลยีรวมทั้งเงื่อนไขอื่นใดที่เห็นว่ามีผลจำกัดหรือขัดกับหลักการของการแข่งขันอย่างเสรีและมีประสิทธิภาพ ทำให้ไม่สามารถขยายและแสวงหาผลประโยชน์จากโครงข่ายอย่างเต็มที่ ฯลฯ การแปรสัญญาจึงหมายถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพของเอกชนคู่สัญญา ให้สามารถพัฒนาเป็นคู่แข่งอย่างเท่าเทียมกับหน่วยงานรัฐอย่างทศท. และ กสท.

ดังนั้น คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2543 เห็นชอบให้มีการดำเนินการแปรสัญญาร่วมการทำงาน และเห็นชอบในกรอบหลักการการแปรสัญญา 8 ประการตามที่คณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ (กนร.) เสนอดังนี้

หลักการที่ 1: ตลาดของบริการแต่ละประเภทจะต้องไม่มีการผูกขาดโดยผู้ประกอบการรายเดียว หรือโดยผู้ประกอบการรายใหญ่ที่มีอำนาจทางตลาดสูง ซึ่งอาจใช้อำนาจทางตลาดเอารัดเอาเปรียบผู้บริโภคได้

หลักการที่ 2 : การแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการทุกรายในแต่ละตลาดจะต้องอยู่บนกฎเกณฑ์ และกติกาที่มีความเสมอภาคกัน (Level Playing Field) ไม่ว่าจะเป็นสิทธิประโยชน์ในการลงทุน กฎเกณฑ์ในการกำกับดูแล หรือเงื่อนไข อื่นๆ ในการประกอบธุรกิจก็เพื่อที่จะให้การแข่งขันเป็นธรรม โดยไม่มีผู้ประกอบการรายใดมีความได้เปรียบหรือเสียเปรียบผู้ประกอบการรายอื่น ยกเว้นที่เป็นผลจากความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการนั่นเอง ซึ่ง ผู้ประกอบการในที่นี้ จะหมายถึงทั้งผู้ประกอบการรายเดิมและรายใหม่ในอนาคตทุกรายที่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการโทรคมนาคมโดยชอบธรรมตามกฎหมาย

หลักการที่ 3 : ผู้ประกอบการในแต่ละตลาดจะต้องไม่มีผลประโยชน์ร่วมกันในรูปแบบของการถือหุ้นในธุรกิจของกันและกัน หรือ การแบ่งรายได้ มิฉะนั้นแล้ว ผู้ประกอบการอาจร่วมมือกันกีดกันการแข่งขันหรือร่วมมือกันกำหนดราคาค่าบริการ ทำให้ตลาดไม่มีการแข่งขันอย่างจริงจังและผู้บริโภคไม่ได้รับผลประโยชน์จากการแข่งขันเท่าที่ควร

หลักการที่ 4 : ในการดำเนินการแปรสัญญาใดๆ บริษัทเอกชนคู่สัญญาไม่ควรที่จะได้รับผลประโยชน์มากไปกว่าหรือน้อยไปกว่าที่ควรได้รับภายใต้เงื่อนไขของสัญญาและสถานะภาพของตลาดตามเดิม

หลักการที่ 5 : ในการหาผลกระทบเพื่อคำนวณการชดเชยให้เอกชนได้รับผลประโยชน์ไม่มากไปกว่าหรือน้อยไปกว่าที่ควรได้ ภายใต้เงื่อนไขของสัญญาและสถานะภาพของตลาดเดิมนั้น

- i) รายได้ของภาคเอกชนที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของสัญญานั้น (ถ้ามีการแปรสัญญา) ถ้าเป็นลบรัฐต้องชดเชยให้แก่เอกชน แต่ถ้าเป็นบวกดังเช่นในกรณีที่มีการยกเลิกส่วนแบ่งรายได้ เอกชนต้องชดเชยให้รัฐ ทั้งนี้ ต้องคำนวณส่วนต่างไปจนถึงสิ้นสุดอายุของสัญญา
- ii) รายได้ของเอกชนที่เปลี่ยนแปลงไปจากการยกเลิกการผูกขาดของรัฐวิสาหกิจ และการเปิดเสรีตลาดโทรคมนาคมนั้น รัฐต้องชดเชยให้แก่หรือได้รับการชดเชยจากเอกชนในกรณีที่การเปิดแข่งขันเสรีในอนาคตส่งผลให้กระแสรายได้ของเอกชนลดลงหรือเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ผลกระทบจากการเปิดเสรีตลาดโทรคมนาคมต่อกระแสรายได้ของบริษัทเอกชนคู่สัญญาจะขึ้นอยู่กับรายละเอียดของแต่ละสัญญาด้วย
- iii) ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัจจัยความเสี่ยงในเชิงธุรกิจทั่วไป (Normal Business Risk) เช่น ภาวะตกต่ำของเศรษฐกิจ แนวทางการดำเนินการทางธุรกิจ หรือปัจจัยทางตลาดนั้น ไม่จำเป็นและไม่สมควรจะนำมาคิดค่าชดเชยทางหนึ่งทางใดทั้งสิ้น

หลักการที่ 6 : การแปรสัญญาควรขึ้นอยู่กับความสมัครใจของคู่สัญญา ทั้งนี้ ถ้ามีการตกลงที่จะแปรสัญญา จะต้องยึดถือตามหลักการที่ 1-5 ข้างต้น

หลักการที่ 7 : เมื่อมีการแปรสัญญาเกิดขึ้น รัฐต้องมีนโยบายเป็นหลักประกันให้เอกชนคู่สัญญาได้รับใบอนุญาตมีฐานะเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ตามกฎหมาย ในบริการและขอบเขตการ

ให้บริการที่ไม่น้อยกว่าตามที่อนุญาตในสัญญาเดิม ทั้งนี้ที่เปิดเสรีให้มีการแข่งขันเกิดขึ้นในประเทศ ทั้งนี้ บริษัทเอกชนร่วมการงานควรได้รับการชดเชยในภาวะที่อาจเพิ่มขึ้นในอนาคตจากค่าธรรมเนียมใบอนุญาต (License Fee) เฉพาะในส่วนของสิทธิการหาผลประโยชน์จากโครงข่ายเก่าตามที่กำหนดไว้ภายใต้สัญญาร่วมการงานเดิมจนกระทั่งหมดอายุสัญญาเท่านั้น โดยสิทธิ นอกเหนือจากที่ระบุในสัญญาจากการใช้โครงข่ายเดิมนั้น สมควรจะไม่ได้รับการยกเว้นหรือชดเชยใดๆ ทั้งสิ้น

หลักการที่ ๘ : ในกรณีที่ไม่แปรสัญญาร่วมการโทรศัพทแห่งประเทศไทย (ทศท.) และการสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) ซึ่งต่างก็มีความพร้อมในเกือบทุกๆ ด้าน โดยต่างมีเอกชนร่วมการงานเป็นพันธมิตรจากสัญญาร่วมการงานเดิมที่มีอยู่ รัฐจึงควรมีมาตรการอันเหมาะสมเพื่อลดข้อจำกัด และอุปสรรคการแข่งขันอันสืบเนื่องจากอำนาจผูกขาดทางตลาดที่สูงของทศท. และกสท. ซึ่งทั้งสองหน่วยงานสามารถแข่งขันกันได้อย่างเต็มที่ในบางตลาดบริการโทรคมนาคมทันทีที่เปิดตลาดเสรีขึ้นภายในประเทศ

ทั้งนี้ กรม. มีมติเพิ่มเติมว่าโดยหลักการที่ 3 ที่กำหนดให้ผู้ประกอบการในแต่ละตลาด จะต้องไม่มีผลประโยชน์ร่วมกันในรูปแบบการถือหุ้นในธุรกิจของกันและกัน หรือการแบ่งส่วนแบ่งรายได้ นั้น เนื่องจากองค์การโทรศัพทแห่งประเทศไทย (ทศท.) การสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) และกรมไปรษณีย์โทรเลข (ปท.) ได้เข้าไปถือหุ้นในบริษัทเอกชน ซึ่งเป็นคู่สัญญาเกือบทุกบริการ เพื่อไม่ให้เป็นการอุปสรรคต่อการแปรสัญญา จึงให้ทศท. กสท. และปท. ได้รับการยกเว้นโดยไม่ต้องถือปฏิบัติตามหลักการดังกล่าวเท่าที่จำเป็น

กรม. ยังมีมติเห็นชอบว่าในกรณีที่มีการแปรสัญญา การคำนวณมูลค่าเงินชดเชย ให้ทำการประมาณการกระแสรายได้ไปจนถึงสุดอายุของแต่ละสัญญา เนื่องจากหลักการที่ 4 ดังกล่าว มีความสอดคล้องกับข้อตั้งกระทงของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2541 คือ การแปรสัญญาร่วมการงานจะต้องไม่ทำให้รัฐและประชาชนได้รับผลประโยชน์ตามเงื่อนไขสัญญาต่างๆ น้อยกว่าที่ระบุไว้ในสัญญา และบริษัทเอกชนซึ่งเป็นคู่สัญญา จะต้องไม่ได้รับผลประโยชน์ที่มากกว่าหรือน้อยไปกว่าในกรณีที่ไม่มีมีการแปรสัญญา และให้ดำเนินการตามความเห็นเพิ่มเติมของกรม. ซึ่งกรม. ได้แก้ไขบางประการ คือ

1. ในกรณีที่จำเป็น ให้ระยะเวลาการชำระค่าชดเชยอาจกำหนดการชำระคืนเกิน 4 ปีได้ แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินอายุสัญญาที่เหลือ โดยบริษัทฯ ต้องจ่ายดอกเบี้ยให้กับหน่วยงานของรัฐด้วย

2. ในกรณีที่มีการลดอัตราค่าบริการก่อนการแข่งขันจะมีผล สำหรับสัญญาใดๆ ที่มิได้มีเงื่อนไขปิดกั้นการแข่งขันและการลดราคา ให้คู่สัญญาลดราคาในช่วงดังกล่าวได้โดยยอมชดเชยให้กับคู่สัญญาตามสัดส่วนให้จนถึงปี พ.ศ. 2549 เท่านั้น ทั้งนี้ การคำนวณค่าชดเชยจะต้องคำนึงถึงการเพิ่มขึ้นของการให้บริการ (และรายได้) จากการที่ราคาค่าบริการลดลงด้วย

หลังจากระยะเวลาดังกล่าว ราคาที่ลดลงจะเกิดจากกระแสการแข่งขันเอง รัฐจึงไม่จำเป็นต้องชดเชยอีกต่อไป

ทั้งนี้ กรม. เห็นชอบให้นำสัญญาทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการแปรสัญญาภายใต้กรอบหลักการ 8 ข้อ โดยได้มอบให้กนร. แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการแปรสัญญาร่วมการงานด้านกิจการโทรคมนาคม (กปส.) และให้กปส. ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน 9 เดือน และเมื่อสิ้นสุดกระบวนการดังกล่าว จะไม่มีการแปรสัญญาอีก 5 ปีถัดไป

3. สถานะและความเป็นไปได้ในการแปรสัญญากลุ่มสัญญาบริการโทรศัพท์พื้นฐาน

สัญญาร่วมการงานในกลุ่มบริการโทรศัพท์พื้นฐานที่เข้าสู่กระบวนการแปรสัญญามี 2 สัญญา คือ

- สัญญาดำเนินการติดตั้งและให้บริการโทรศัพท์ภูมิภาค 1,500,000 เลขหมายระหว่างองค์การระหว่างองค์การโทรศัพท์กับบริษัทไทยเทเลโฟนแอนด์เทเลคอมมิวนิเคชั่น จำกัด (TT&T)
- สัญญาดำเนินการติดตั้งและให้บริการโทรศัพท์ในเขตกรุงเทพมหานคร 2,600,000 เลขหมายระหว่างองค์การระหว่างองค์การโทรศัพท์กับบริษัท เทเลคอมเอเชีย จำกัด (TA)

ในช่วงเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนธันวาคมที่ผ่านมามีความคืบหน้าไปบ้างพอสมควร เนื่องจากการเจรจามีจุดเริ่มต้นที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่าย

- ยอมรับหลักเกณฑ์การแปรสัญญาตามที่ กรม. อนุมัติ
- ได้คำนวณตัวเลขค่าชดเชยเบื้องต้นแล้ว
- พร้อมทั้งจะเจรจาเพื่อปรับข้อเสนอในการแปรสัญญาให้ใกล้เคียงกันมากขึ้น

การเจรจาที่ผ่านมาเป็นความพยายามที่จะปรับข้อเสนอในการแปรสัญญาของทั้งสองฝ่ายให้ใกล้เคียงกันมากขึ้นเนื่องจากวงเงินชดเชยที่เสนอเบื้องต้นยังมีความแตกต่างกันมากสืบเนื่องจากคู่สัญญามีข้อสมมติฐานเกี่ยวกับแนวโน้มของธุรกิจในอนาคตเมื่อมีการเปิดเสรีตลาดโทรคมนาคมที่ต่างกัน บริษัทเอกชนมองว่าการแข่งขันในตลาดจะส่งผลกระทบในทางลบต่อกระแสรายได้ของบริษัท ในขณะที่องค์การโทรศัพท์กลับมองว่าการเปิดเสรีจะทำให้ตลาดโทรคมนาคมขยายตัวมากขึ้น และการแปรสัญญาจะทำให้บริษัทเอกชนมีความคล่องตัวมากขึ้นจึงสามารถขยายขนาดของธุรกิจได้อย่างรวดเร็วส่งผลให้กระแสรายได้เพิ่มขึ้น

การซื้อคืนทรัพย์สินเป็นอีกประเด็นที่บริษัทเอกชนให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการเจรจาแม้จะไม่อยู่ในกรอบของการเจรจาที่ กรม. อนุมัติ โดยบริษัทเอกชนที่เป็นคู่สัญญาทั้งสองรายเสนอที่จะซื้อคืนโครงข่ายโทรศัพท์พื้นฐานที่ได้โอนให้แก่องค์การโทรศัพท์ตามเงื่อนไขของสัญญาแล้วในอนาคตเมื่อมีการยกเลิกกฎหมายที่ให้อำนาจผูกขาดแก่รัฐในการเป็นเจ้าของโครงข่ายโทรคมนาคมแล้ว กปส. มีความเห็นว่าการซื้อคืนทรัพย์สินเป็นประเด็นที่มีความสำคัญและควรเป็นส่วนหนึ่งของการเจรจาเพื่อแปรรูปสัญญา

ความคืบหน้าในการเจรจาของสองสัญญานั้นมีความแตกต่างกัน

- กรณีของบริษัทไทยเทเลโฟนแอนด์เทเลคอมมิวนิเคชั่น การเจรจาได้ก้าวหน้าไปค่อนข้างมากโดยมีการเจรจาลงในรายละเอียดของข้อสมมติฐานและตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการคำนวณรายได้และค่าชดเชย และได้มีการปรับข้อสมมติฐานและค่าตัวแปรหลายตัวให้ใกล้เคียงกันมาก อย่างไรก็ตามเนื่องจากข้อจำกัดของเวลา ทั้งสองฝ่ายยังมีได้นำเอาข้อตกลงที่ปรับแล้วไปคำนวณเป็นตัวเลขวงเงินชดเชยอีกครั้ง
- สำหรับกรณีของบริษัทเทเลคอมเอเชีย นั้น บริษัทมีแนวโน้มที่ต้องการจะแปรรูปสัญญาแต่มีปัญหาในการว่าจ้างที่ปรึกษาเนื่องจากพบว่าเป็นที่ปรึกษาขององค์การโทรศัพท์ที่อยู่ด้วย การเจรจาจึงล่าช้าไป

โอกาสในการแปรรูปสัญญาสัญญาในกลุ่มโทรศัพท์พื้นฐานมีความเป็นไปได้ค่อนข้างมากหากมีเวลาที่เพียงพอ โดยเฉพาะในกรณีของสัญญากับบริษัท ไทยเทเลโฟนแอนด์เทเลคอมมิวนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) เพราะบริษัทมีความมุ่งมั่นในการแปรรูปสัญญาและการเจรจาก็ก้าวหน้าไปมากแล้ว สำหรับในกรณีของสัญญากับบริษัทเทเลคอมเอเชีย นั้นอาจต้องใช้เวลาในการเจรจามากกว่าเพราะข้อเสนอการแปรรูปสัญญายังคงมีความแตกต่างกันอยู่มาก จึงเสนอให้มีการยืดระยะเวลาการเจรจาของทั้งสองสัญญาออกไป เพื่อให้จะให้กระบวนการเจรจาการแปรรูปสัญญาที่ได้ดำเนินการไปแล้วสามารถเดินหน้าต่อไปได้

ทั้งนี้ กปส. ขอตั้งข้อสังเกตว่า การแปรรูปสัญญาในกลุ่มสัญญาบริการโทรศัพท์พื้นฐานจะเอื้อผลประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการและจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาธุรกิจโทรคมนาคมอย่างยิ่งเนื่องจาก

- สัญญาร่วมการงานที่มีอยู่มีเงื่อนไขหลายประการที่จำกัดการแข่งขันระหว่างคู่สัญญาทั้งในด้านราคาและในด้านความหลากหลายของบริการทำให้ตลาดมีลักษณะผูกขาด
- การผูกขาดในตลาดนี้จะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาธุรกิจโทรคมนาคมในอนาคตอย่างยิ่ง เนื่องจากบริการโทรคมนาคมเกือบทุกประเภทต้องอาศัยโครงข่ายบริการโทรศัพท์พื้นฐาน

จึงควรที่จะผลักดันให้การแปรรูปสัญญาในกลุ่มบริการโทรศัพท์พื้นฐานสำเร็จลงได้

4. สถานะและความเป็นไปได้ในการแปรสัญญาในกลุ่มสัญญาบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

สัญญาร่วมการทำงานในบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งเข้าสู่กระบวนการแปรสัญญามี 4 สัญญา คือ

- 1) สัญญาบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระหว่างทศท. กับบริษัท แอ็ดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (AIS)
- 2) สัญญาบริการวิทยุคมนาคมเซลลูลาร์ระหว่างทศท. กับบริษัท โทเทิล แอ็คเซส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (TAC)
- 3) สัญญาบริการวิทยุคมนาคมเซลลูลาร์ระหว่างทศท. กับ บริษัท ดิจิตอล โฟน จำกัด (DPC)
- 4) สัญญาบริการวิทยุคมนาคมเซลลูลาร์ระหว่างทศท. กับ บริษัท ไวร์เลส คอมมูนิเคชั่น เซอร์วิส จำกัด (WCS)

ในการดำเนินการที่ผ่านมา รัฐวิสาหกิจคู่สัญญาทั้งสองแห่งได้จัดทำข้อเสนอในการแปรสัญญาเสนอแก่ กปส. โดยถูกต้องตามกรอบของคณะรัฐมนตรี อย่างไรก็ตามการเจรจาเพื่อแปรสัญญาในกลุ่มโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีความคืบหน้าไม่มากนัก โดยมีสถานะในการเจรจาในแต่ละสัญญาดังนี้

- AIS ไม่ยอมรับวิธีการแปรสัญญาตามมติกรม. และต้องการเสนอวิธีการใหม่ในการแปรสัญญาซึ่งเป็นการยุติการจ่ายส่วนแบ่งรายได้แก่ ทศท. และจะลดค่าบริการให้แก่ผู้ใช้บริการ ในทันทีที่ทศท. ออกใบอนุญาตให้ผู้ประกอบการรายใหม่ หรือประเทศไทยเปิดเสรีโทรคมนาคมตามข้อผูกพันต่อ WTO ในปี 2549 หรือทศท.แปรรูปเป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดและเปลี่ยนสภาพเป็นผู้ให้บริการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการแปรสัญญาตามมติกรม.
- TAC ไม่ยอมรับกรอบตามมติกรม. และยืนยันว่าการแปรสัญญาคือการเปิดเสรีตลาดโทรคมนาคม
- DPC นำเสนอเฉพาะข้อเสนอในส่วนของการแก้ไขเงื่อนไขสัญญา โดยไม่ได้นำเสนอการประมาณการมูลค่าชดเชย และแจ้งว่าไม่ประสงค์ที่จะดำเนินการเจรจากรอบการชดเชยใด ๆ จนกว่าจะมีการแก้ไขกรอบวิธีการแปรสัญญา
- WCS มีการเจรจากับทศท. 4 ครั้งในเดือนพฤศจิกายน โดยได้จัดทำการประมาณการมูลค่าชดเชยมาตามกรอบกรม. อย่างไรก็ตามคู่สัญญายังประมาณการมูลค่าชดเชยแตกต่างกันมาก จึงยังไม่สามารถตกลงกันได้

ความสำเร็จในการเจรจาเพื่อแปรสัญญาในกลุ่มโทรศัพท์เคลื่อนที่จึงมีความเป็นไปได้ไม่สูงนัก อย่างไรก็ตามตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในปัจจุบันมีการแข่งขันอยู่บ้างจากผู้ประกอบการรายใหญ่ในตลาด ในอนาคต การประกอบการของผู้ประกอบการรายใหม่และการเข้าสู่ตลาดอย่างเต็มที่ของธุรกิจดาวเทียมจะช่วยให้เกิดการแข่งขันมากขึ้น การไม่แปรสัญญาในตลาดนี้จึงมิได้มีผลในการจำกัดการแข่งขันในตลาดซึ่งส่งผลเสียต่อการให้บริการประชาชนมากนัก

5. สถานะและความเป็นไปได้ในการแปรสัญญากลุ่มสัญญาบริการสื่อสารข้อมูล (VSAT)

การให้บริการสื่อสารข้อมูล ภาพ และเสียง ผ่านดาวเทียมโดยสถานีภาคพื้นดินขนาดเล็ก (Very Small Aperture Terminals : VSATs) ในประเทศไทยได้ให้บริการเอกชนเข้ามาดำเนินการธุรกิจในรูปแบบ BTO (Build - Transfer - Operate) โดยทำสัญญาร่วมการทำงานกับบริษัทต่าง ๆ รวม 5 บริษัทดังนี้

ลำดับ	รายชื่อผู้ประกอบการ	ระยะเวลา (ปี)	หน่วยงานรัฐ	ปีเริ่มดำเนินการ
1	บริษัท คอมพิวเตอร์ คอร์ปอเรชั่น (Compunet)	22	ปท.	2541
2	บริษัท สามารทดเทเลคอม จำกัด (มหาชน) (SAMTEL)	22	ปท.	2538
3	บริษัท สยามแซท เน็ทเวอร์ค จำกัด (Siamsat)	22	กสท.	2535
4	บริษัท เวิลด์แซท เน็ทเวอร์ค จำกัด (Worldsat)	22	กสท.	2538
5	บริษัท อคิวเมนท์ จำกัด (Acumen)	15	ทศท.	2534

ซึ่งต่อมาคู่สัญญาฯ ทั้ง 5 สัญญาดังกล่าวข้างต้นได้แสดงเจตจำนงขอแปรสัญญาภายใต้การกำกับของคณะกรรมการกำกับกิจการโทรคมนาคม (กทค.) โดยมีผลการดำเนินการตั้งแต่เดือนมิถุนายน จนถึงวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2543 สรุปแยกตามหน่วยงานของรัฐที่ให้สัญญาร่วมการทำงาน เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

ก) สัญญาร่วมการทำงานที่บริษัทเอกชนทำกับกรมไปรษณีย์โทรเลข

ผลการเจรจาที่คู่สัญญาตกลงกันได้มี 4 ประเด็น ดังนี้

- ให้ยกเลิกสัญญาเดิม โดยบริษัทฯ ได้รับความคุ้มครองสิทธิการประกอบกิจการจนถึงวันที่บริษัทฯ ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการจาก กทช.
- ให้บริษัทฯ ได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตามสัญญาฯ นี้ โดยบริษัทฯ ชำระมูลค่าทรัพย์สินตามสภาพความเป็นจริง
- ให้ยกเลิกผลประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำ และลดผลประโยชน์ตอบแทนที่บริษัทฯ ต้องชำระให้เป็นอัตราร้อยละ 10 ของรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่าย โดยบริษัทฯ ต้องเป็นผู้ชำระค่าธรรมเนียมการอนุญาตประกอบกิจการแก่ กทช. เอง
- บริษัทฯ จะผ่อนชำระผลประโยชน์ตอบแทน และมูลค่าทรัพย์สินภายใน 15 ปี สำหรับบริษัท คอมพิวเตอร์ และภายใน 4 ปี สำหรับ บริษัท สามารถเทลคอม จำกัด การคิดคำนวณผลประโยชน์ตอบแทนอยู่ในระหว่างดำเนินการ

ข้อสังเกตหลักของ กปส.

- ข้อตกลงของกลุ่มสัญญาที่จะยกเลิกผลประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำ และการปรับลดอัตราอัตราร้อยละของส่วนแบ่งรายได้ นั้น เป็นการขัดกับหลักการแปรสัญญา ในเรื่องที่ว่า "การดำเนินการแปรสัญญาใดๆ บริษัทเอกชนคู่สัญญาไม่ควรที่จะได้รับผลประโยชน์มากไปกว่าหรือน้อยไปกว่าที่ควรได้รับภายใต้เงื่อนไขข้อสัญญาและสถานการณ์ของตลาดเดิม"
- เนื่องจากกรมไปรษณีย์โทรเลขจะต้องเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จึงควรโอนสัญญาความร่วมมือการทำงานทั้งสองไปอยู่ในความดูแลของกระทรวงคมนาคม ไม่ว่าจะสามารถแปรสัญญาได้หรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเหมาะสมสำหรับองค์กรที่จะทำหน้าที่กำกับดูแล

โดยสรุป เนื่องจากคู่สัญญายังไม่มีตัวเลขประมาณการที่ใช้เจรจา อีกทั้งมีความเห็นในหลายประเด็น โดยเฉพาะเรื่องการลดส่วนแบ่งรายได้ ไม่สอดคล้องกับหลักการตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2543 โอกาสการแปรสัญญาสำเร็จตามกรอบจึงมีต่ำ

ข) สัญญาร่วมการทำงานที่บริษัทเอกชนทำกับการสื่อสารแห่งประเทศไทย

ผลการเจรจาของกลุ่มสัญญาร่วมการทำงานระหว่าง Worldsat และ SiamSat กับการสื่อสารแห่งประเทศไทย ยังไม่มีความคืบหน้า โดยมีประเด็นหลักที่ตกลงกันไม่ได้ ดังนี้

- การขอยกเลิกส่วนแบ่งรายได้ขั้นต่ำ สำหรับบริษัท SiamSat ส่วนบริษัท Worldsat ได้ขอให้ปรับลดส่วนแบ่งรายได้จากเดิมอัตราร้อยละ 23.5 ถึง 25 ลงมาเป็นอัตราร้อยละ 5 ตลอดอายุสัญญาที่เหลือ

- การประมาณการกระแสรายได้เพื่อคำนวณค่าชดเชย และรูปแบบการชดเชย ซึ่งบริษัทฯ ขอชดเชยโดยการโอนกรรมสิทธิ์การดำเนินการ VSAT และสิทธิการใช้อุปกรณ์ ตามอายุสัญญาที่เหลือ และขอตัดหนี้ค้างชำระออกทั้งหมด

ข้อสังเกตหลักของ กปส.

- คู่สัญญาฯ มีความตั้งใจจะแปรสัญญา โดยมีการคำนวณค่าชดเชยพร้อมรายละเอียด ประกอบการเจรจาจำนวน 2 ครั้ง แต่ด้วยศักยภาพเชิงพาณิชย์ของเทคโนโลยี VSAT ที่ลดลง ประกอบกับลูกค้าหลักซึ่งเป็นบริษัทเงินทุนทำธุรกิจซื้อขายหลักทรัพย์ได้ลด ปริมาณการทำธุรกรรมลงตามสภาวะเศรษฐกิจ ทำให้กระแสรายได้ของ VSAT ลดลง
- การการประกันรายได้ขั้นต่ำของคู่สัญญา กสท. ค่อนข้างสูง (Siamsat 1,500 ล้านบาท และ Worldsat 2,568 ล้านบาท เทียบกับ 920 ล้านบาท ของคู่สัญญากับ ปท. และ "0" บาท ของคู่สัญญากับทศท.) ทำให้ยากที่แข่งขัน อีกทั้งยังมีหนี้ค้างชำระ กสท. อยู่หลายร้อยล้านบาท กปส.เห็นว่าทั้ง Siamsat และ Worldsat ไม่มีโอกาสจะแปรสัญญาตามกรอบได้สำเร็จ

ค) สัญญาร่วมการทำงานที่บริษัทเอกชนทำกับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

จนถึงปัจจุบันยังไม่มี การเจรจาระหว่างคู่สัญญา ทั้งนี้เนื่องจากทศท.ยังอยู่ระหว่างการ ทำตัวเลขประมาณการเพื่อเจรจากับบริษัทฯ ซึ่งได้จัดทำประกอบการตัดสินใจพร้อมแล้ว

ข้อสังเกตหลักของ กปส.

ประเด็นที่น่าพิจารณาก็คือ คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายได้แสดงเจตจำนงที่จะแปรสัญญาและตาม สัญญาฯ มิได้มีการประกันรายได้ขั้นต่ำแต่อย่างใด ทำให้คู่สัญญาเอกชนไม่ได้มีภาระที่หนักดัง เช่นคู่สัญญาอื่นๆ

กปส.เห็นว่าอาจมีโอกาสดังคู่สัญญาฯนี้จะตกลงแปรสัญญาได้ โดยขึ้นอยู่กับตัวเลข ประมาณการของทศท. ซึ่งยังอยู่ในระหว่างการจัดทำ

ผลกระทบการแปรสัญญาต่อภาวะการแข่งขัน

เนื่องจากบริการ VSAT มีการแข่งขันมากอยู่แล้ว ทั้งจากบริการของกลุ่ม VSAT เอง และบริการทดแทนด้วยเทคโนโลยีโทรคมนาคมอื่นๆ บนเครือข่ายโทรศัพท์ เครือข่ายวงจร

Digital ความเร็วสูง ทั้งแบบ Frame Relay และแบบ ADSL ซึ่งสามารถให้บริการสื่อสารข้อมูล ภาพ และเสียง ได้เช่นกัน และด้วยอัตราค่าบริการที่ถูกกว่า เพียงแต่ผู้รับบริการต้องมีถิ่นฐาน อยู่ในข่ายสาย ซึ่งในปัจจุบันนี้ได้มีการวางเครือข่ายครอบคลุมพื้นที่ได้กว้างขวางแล้ว ดังนั้นการที่จะแปรหรือไม่แปรสัญญา VSAT จะไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการและสถานะการแข่งขันในด้านนี้แต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะ

- สำหรับสัญญาร่วมการทำงานที่ทำกับ ปท. ซึ่งจะต้องเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นสำนักงาน คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาตินั้น ควรโอนการดูแลสัญญาฯ ดังกล่าวไปให้กับกระทรวงคมนาคมดูแลต่อไป
 - กรณีสัญญา ISBN ของ ทศท. ควรให้โอกาสต่อรองเพื่อหาข้อยุติต่อไป
- สัญญาอื่นๆ กปส.เห็นว่า การดำเนินการเจรจาต่อรองใดๆ ไม่น่าจะบรรลุผลได้

6. สถานะและความเป็นไปได้ในการแปรสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียม (ไทยคม)

คู่สัญญา คือกระทรวงคมนาคมและบริษัท ชินวัตร แชนแนลโลว์ จำกัด (มหาชน) ได้มีการตกลงการแปรสัญญาดำเนินธุรกิจกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศแล้วเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2543 ตามเงื่อนไขของข้อตกลงดังกล่าว บริษัทฯ ตกลงจะชำระมูลค่าเช่าส่วนหนึ่งให้แก่กระทรวงคมนาคม โดยชำระเป็นเงินสดหรือหุ้นกู้ที่กระทรวงคมนาคมให้ความเห็นชอบ และอีกส่วนหนึ่งเป็นส่วนลดให้แก่ผู้ใช้บริการในช่วงปี พ.ศ. 2544 - 2549 ตามที่ ครม. อนุมัติ

แม้คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจะสามารถตกลงกันได้ แต่ กปส.มีความเห็นว่าการประมาณการกระแสรายได้เพื่อคำนวณค่าเช่าเช่ายังมีความคลาดเคลื่อนอยู่บ้าง คือ

- มีการคำนวณกระแสรายได้เฉพาะจากดาวเทียมไทยคม 1 2 และ 3 โดยไม่รวมถึงรายได้จากดาวเทียมไทยคม 4 ซึ่งได้รับการอนุมัติจากกระทรวงและได้รับตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมและคลื่นความถี่แล้ว บริษัทฯ มีโครงการจะยิงขึ้นสู่วงโคจรในปี พ.ศ. 2544-45
- ไม่มีการคำนวณกระแสรายได้จากดาวเทียมดวงต่อๆ ไปที่บริษัทฯ มีภาระต้องยิงขึ้นสู่วงโคจรตามเงื่อนไขของสัญญา
- การประมาณการกระแสรายได้จากดาวเทียมที่มีอยู่ในปัจจุบัน (ดาวเทียมไทยคม 1 2 และ 3) จำเกินไปซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่ผ่านมา

- มติ ครม. ระบุว่าในกรณีที่บริษัทเอกชนให้ส่วนลดแก่ผู้ใช้บริการ ให้รัฐชดเชยผลกระทบที่มีต่อรายได้ของบริษัทตามสัดส่วน ซึ่งหมายถึงสัดส่วนของส่วนแบ่งรายได้ของบริษัทเอกชนเท่านั้น มิได้ชดเชยในลักษณะของบาทต่อบาทตามที่ระบุไว้ในข้อตกลง ทั้งนี้ บริษัทจะต้องแสดงให้เห็นว่าการลดอัตราค่าบริการจะมีผลกระทบต่อรายได้มากน้อยเพียงใด โดยคำนึงถึงผลกระทบของการลดอัตราค่าบริการต่อปริมาณการใช้วงจรดาวเทียมด้วย

นอกจากปัญหาการประมาณการกระแสรายได้ต่ำเกินไปแล้ว กปส. ยังไม่เห็นด้วยกับการใช้วิธีการลดอัตราค่าบริการเพื่อเป็นการชดเชยเนื่องจากเหตุผลดังต่อไปนี้

- ลูกค้านับว่าบริษัท มิใช่ผู้บริโภคหากแต่เป็นผู้ประกอบการที่ให้บริการโทรคมนาคมหรือบริการแพร่ภาพและกระจายเสียง การลดอัตราค่าบริการจะทำให้ต้นทุนของผู้ประกอบการเหล่านี้ต่ำลงส่งผลให้กำไรสูงขึ้น แต่ผู้บริโภคอาจจะไม่ได้รับผลประโยชน์แต่อย่างใดหากผู้ประกอบการไม่โอนผลประโยชน์จากการลดค่าเช่าช่องสัญญาณดาวเทียมต่อให้แก่ผู้บริโภคในรูปแบบของการลดอัตราค่าบริการ การโอนผลประโยชน์ต่อให้แก่ผู้บริโภคมีความเป็นไปได้น้อยในตลาดที่มีลักษณะผูกขาด เช่น ตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และตลาดบริการโทรทัศน์เคเบิลซึ่งเป็นลูกค้ารายใหญ่เป็นต้น
- ผู้ใช้บริการกว่าครึ่งหนึ่งในปัจจุบันเป็นบริษัทต่างชาติ การชดเชยโดยการลดอัตราค่าบริการจะเป็นการสูญเสียเงินตราที่รัฐพึงได้เพื่ออุดหนุนผู้ใช้บริการในต่างประเทศ
- สัญญาการเช่าวงจรเป็นสัญญาระยะยาวที่มีการกำหนดอัตราค่าบริการไว้ล่วงหน้าแล้ว การปรับลดอัตราค่าเช่าวงจรดาวเทียมชั่วคราวในลักษณะของการทำโปรโมชั่นจึงไม่มีความจำเป็นดังเช่นในกรณีของบริการประเภทอื่นๆ
- การลดอัตราค่าบริการจะไม่ช่วยกระตุ้นการแข่งขันในตลาดเนื่องจากบริษัทเป็นผู้ประกอบการรายเดียวในตลาด

การดำเนินการต่อไปในการแปรสัญญาการดำเนินธุรกิจกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศมีทางเลือกสองแนวทาง ทางเลือกแรกให้มีการทบทวนข้อเสนอใหม่โดยปรับตัวเลขประมาณการกระแสรายได้ของบริษัทฯ ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากขึ้น และรวมรายได้ที่จะเกิดจากดาวเทียมไทยคม 4 และดาวเทียมดวงต่อไปที่ต้องยิงขึ้นสู่วงโคจรตามเงื่อนไขของสัญญาเดิมด้วย

อย่างไรก็ตาม กปส. เห็นว่า ทางเลือกที่สอง คือการไม่แปรสัญญาอาจเป็นทางเลือกที่ดีกว่า การไม่แปรสัญญาจะไม่ส่งผลกระทบต่อการแข่งขันในตลาดแต่อย่างใดเพราะบริษัทฯ คงจะเป็นผู้ประกอบการรายเดียวในประเทศต่อไป การแข่งขันที่สามารถจะเอื้อผลประโยชน์ให้แก่ผู้บริโภคในอนาคตมิได้มาจากการแปรหรือไม่แปรสัญญา หากจะมาจากนโยบายของรัฐที่จะเปิดตลาดในลักษณะต่างตอบแทนให้ผู้ประกอบการต่างชาติในภูมิภาคนี้สามารถเข้ามาเสนอบริการให้ผู้ใช้บริการ

ในประเทศไทยได้ นอกจากนี้แล้ว กิจกรรมการเตรียมยังมีความสำคัญยิ่งต่อความมั่นคงของประเทศ ตลอดจนการพัฒนาด้านสังคมด้วย การไม่แปรสัญญาโดยให้รัฐคงความเป็นเจ้าของจึงมีข้อดีด้วย

7. สภาพและความเป็นไปได้ในการแปรสัญญากลุ่มสัญญาบริการวิทยุติดตามตัว

สัญญาในกลุ่มบริการวิทยุติดตามตัว (paging) ประกอบด้วยสัญญาร่วมการงาน 5 สัญญาดังต่อไปนี้

- 1) สัญญาบริการวิทยุติดตามตัว ระหว่าง กสท. กับบริษัท แพลคลิงค์ (ประเทศไทย) จำกัด
- 2) สัญญาบริการวิทยุติดตามตัว ระหว่างกสท. กับบริษัท เลนโซ เพจจิง จำกัด
- 3) สัญญาบริการโทรศัพท์ติดตามตัว ระหว่างทศท. กับบริษัท แอควานซ์ เพจจิง จำกัด
- 4) สัญญาบริการโทรศัพท์ติดตามตัว ระหว่างทศท. กับบริษัท ฮัทชีสัน เทเลคอมมิวนิเคชั่น จำกัด
- 5) สัญญาบริการวิทยุติดตามตัวเพื่อให้บริการแก่ส่วนราชการ และรัฐสาหกิจ ระหว่าง กรมไปรษณีย์โทรเลข กับบริษัท สามารตเพจจิง จำกัด

สัญญาร่วมการงานที่เกี่ยวข้องกับบริการวิทยุติดตามตัวมีลักษณะเฉพาะที่ง่ายการแปรสัญญาคือ ค่าชดเชยให้แก่หน่วยงานรัฐในแต่ละปีเป็นมูลค่าคงที่แน่นอน ทำให้ไม่ต้องประมาณการกระแสรายได้ในอนาคตของบริษัทเอกชน นอกจากนี้สัญญาส่วนใหญ่จะหมดอายุไปเองอยู่แล้วภายในปี 2548-2550 ยกเว้นในกรณีสัญญาร่วมการงานระหว่างกรมไปรษณีย์โทรเลข (ปท.) และบริษัทสามารต เพจจิง จำกัด ซึ่งสัญญาจะสิ้นสุดลงในปี 2558

การแปรสัญญาร่วมการงานที่เกี่ยวข้องกับบริการวิทยุติดตามตัวที่ผ่านมามีความคืบหน้าดังต่อไปนี้

- สัญญาระหว่างกสท.กับบริษัทแพลคลิงค์ (ประเทศไทย) จำกัด และสัญญาระหว่างกสท. และบริษัทเลนโซ เพจจิงจำกัด สามารถตกลงกันได้ในเรื่องของมูลค่าการชดเชยให้คงตามสัญญาเดิมคือปีละ 5.5 ล้านบาทและ 5 ล้านบาทตามลำดับ แต่คู่สัญญายังไม่สามารถตกลงกันในเรื่องของวิธีการชำระค่าชดเชย และยังไม่ได้ตกลงประเด็นการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขสัญญาเพื่อให้บริษัทมีความคล่องตัวในการประกอบการมากขึ้น
- สัญญาระหว่างทศท. กับบริษัทแอควานซ์ เพจจิง จำกัด และสัญญาระหว่างทศท.กับบริษัท ฮัทชีสัน เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ (ประเทศไทย) จำกัด มีความเป็นไปได้ในการแปรสัญญาไม่สูงนัก เนื่องจาก ทศท. ขอเสนอที่จะไม่แปรสัญญา

- สัญญาระหว่างปท.และบริษัทสามารถ เพจจึงจำกัด สามารถตกลงกันได้หลาย ประเด็นเช่น ให้ยกเลิกสัญญาที่มีอยู่ต่อกันเมื่อปท.แปรสภาพเป็นสำนักงานกทข. ให้ปท. ยกเลิกสิทธิในการใช้ที่ดินและอาคาร และให้ทรัพย์สินที่ต้องตกเป็นของปท.เป็นของ บริษัทฯโดยบริษัทฯต้องชำระมูลค่าทรัพย์สินตามสภาพที่เป็นจริง อย่างไรก็ตามทั้งสองฝ่ายยังตกลงกันไม่ได้ในเรื่องของมูลค่าการชดเชยและภาระของบริษัทในการเช่าที่ดินและอาคาร

กปส. มีความเห็นว่าการเจรจาแปรสัญญาความร่วมมือการงานระหว่างกสท.กับบริษัทเอกชน และปท.กับบริษัทเอกชนน่าจะเป็นความเป็นไปได้ในการตกลงกันพอสมควร อย่างไรก็ตามในกรณีที่ไม่สามารถตกลงกันได้ การไม่แปรสัญญาจะไม่ส่งผลกระทบต่อการแข่งขันในตลาดบริการวิทยุติดตามตัวมากนัก เนื่องจากตลาดมีการแข่งขันกันพอสมควรแล้วในปัจจุบัน

อนึ่งประเด็นที่ควรคำนึงถึงในการแปรสัญญาความร่วมมือการงานของปท.ก็คือ ในอนาคตอันใกล้นี้ ปท.จะต้องเปลี่ยนฐานะเป็นสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) ซึ่งไม่ควรเป็นคู่สัญญาความร่วมมือการงานกับบริษัทเอกชน ในกรณีที่มีการแปรสัญญาดังกล่าวไม่สามารถตกลงกันได้ ควรแก้ไขสัญญาเพื่อเปลี่ยนคู่สัญญาฝ่ายรัฐจาก ปท. เป็นหน่วยงานอื่นเช่นสำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม เพื่อแก้ปัญหาให้หน่วยงานกำกับดูแลมีฐานะเป็นคู่สัญญาความร่วมมือการงานกับบริษัทเอกชน

8. สถานะและความเป็นไปได้ในการแปรสัญญากลุ่มสัญญาบริการระบบ เชื่อมโยงโครงข่าย

สัญญาทั้งสามสัญญาในกลุ่ม จัดเป็นการร่วมการงานระหว่างทศท. และคู่สัญญาเอกชน เพื่อ จัดตั้งและโอนสิทธิการใช้โครงข่ายให้แก่ทศท. เพื่อใช้รองรับโทรศัพท์ทางไกล และยังเป็นรายได้ของ ฉุกเฉินให้แก่ ทศท. โดยทศท. เป็นผู้ต้องจ่ายผลประโยชน์ตอบแทน โดยมีรายละเอียดการแปร สัญญาดังต่อไปนี้

(1) สัญญาบริษัทคอมลิ่งส์ จำกัด (ระบบเคเบิลใยแก้วตามรางรถไฟ)

สรุปเนื้อหาสัญญา

สัญญามีอายุ 20 ปี (2534 ถึง เมษายน 2554) โดยกำหนดให้บริษัทดำเนินการสร้างและให้ บริการโครงข่ายด้วยระบบเคเบิลใยแก้วภาคพื้นดินตามรางรถไฟทั่วประเทศ โดยมีจำนวนวงจรตาม แนนท้ายสัญญา ซึ่งบริษัทฯ จะได้แบ่งส่วนแบ่งรายได้ตามสัดส่วนจากร้อยละ 26 ลดลงเหลือร้อยละ

4 ในที่สุดท้ายของรายได้จากบริการโทรศัพท์ทางไกลที่คิดตามสูตรคำนวณรายได้จากจำนวนนาที/วัน/วงจร และอัตราโทรทางไกล/นาที นอกจากนี้ ทศท. ยังต้องจ่ายรายได้ส่วนที่เหลือหลังจากหักให้บริษัทฯ แล้วในอัตราร้อยละ 33.33 ให้แก่การรถไฟแห่งประเทศไทย

สรุปข้อเสนอการแปรสัญญา

บริษัทฯ ได้ยื่นข้อเสนอเบื้องต้นแปรสัญญาเป็นทางเลือกต่างๆ คือ

1. ให้ทศท. จ่ายค่าชดเชยแก่บริษัทฯ เท่ากับมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดตามที่กำหนดในสัญญา และทศท. จะได้กรรมสิทธิ์บริหารและหารายได้จากโครงข่ายอย่างเต็มตัว
2. ทศท. จ่ายค่าชดเชยตามทางเลือกที่ 1 แล้วนำโครงข่ายออกประมูลขายให้เอกชนเพื่อเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาแข่งขันในอนาคต
3. รูปแบบอื่นใดตามที่ทศท. หรือ กปส. จะพิจารณาเห็นสมควร

อย่างไรก็ตาม บริษัทฯ มิได้ประเมินกระแสรายได้และมูลค่าชดเชยคิดเป็นมูลค่าปัจจุบัน โดยบริษัทฯ เสนอให้ใช้อัตราส่วนลดเฉลี่ยระหว่างอัตราดอกเบี้ยพันธบัตรระยะยาวของรัฐบาลกับอัตรา MLR ของธนาคารกรุงไทยในวันเปิดของข้อเสนอของบริษัทฯ

สัญญานี้ ทศท. มีแนวคิดจะแปรสัญญา โดยยังไม่มีรายละเอียดข้อเสนอการแปรสัญญาแต่อย่างใด

สถานการณ์การเจรจา

แม้คู่สัญญาต่างมีแนวคิดที่จะแปรสัญญา แต่ยังไม่ปรากฏว่ามีการเริ่มต้นที่จะเจรจากัน อีกทั้งยังไม่มีการจัดทำและยื่นรายละเอียดข้อเสนอการแปรสัญญาและการประมาณการค่าชดเชย

ความเป็นไปได้ในการแปรสัญญา

สัญญานี้หากคู่สัญญามีความตั้งใจและมุ่งมั่นอย่างจริงจัง น่าจะมีโอกาสในการแปรสัญญาก่อนข้างดี ทั้งนี้เนื่องจากการประเมินค่าชดเชยมีความแน่นอนและชัดเจน สามารถจะคำนวณได้โดยไม่ยากจากสูตร ซึ่งตัวแปรต่างๆ ที่จะใช้นั้นต่างได้กำหนดไว้ในสัญญา จึงขึ้นกับเงื่อนไขอื่นๆ เท่านั้นที่ต้องเจรจากันเพื่อหาข้อยุติ

(2) สัญญาบริษัท อควาเมนท์ จำกัด (ระบบ TDMA ผ่านดาวเทียม)

สรุปเนื้อหาสัญญา

สัญญาอายุ 15 ปี (2534 ถึง มิถุนายน 2549) โดยกำหนดให้บริษัทให้บริการโครงข่ายสื่อสารภาคพื้นดินผ่านดาวเทียมจำนวน 10 สถานี กระจายตาม 10 จังหวัดสำคัญของประเทศให้บริการตามจำนวนวงจรตามที่ตกลงกัน ทั้งนี้ ทศท. จะจ่ายผลตอบแทนในอัตราคงที่วงจรละ 18,800 บาท ต่อเดือนตลอดอายุของสัญญาให้แก่บริษัท

สรุปข้อเสนอการแปรสัญญา

ในเบื้องต้นบริษัทฯ ได้ยื่นข้อเสนอโดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

- ไม่ขอแปรสัญญาที่มีอยู่ จึงไม่มีการคำนวณผลประโยชน์ที่ต้องชดเชยกันในส่วนนี้
- ขอลิทธิเพิ่มเติมเพื่อบริหาร และแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินต่อไปอีก 10 ปี หลังจากหมดอายุสัญญา โดยนารายได้ที่จะได้จากสิทธิดังกล่าวมาหักค่าใช้จ่ายในการดำเนินการแล้วเป็นเท่าใด แล้วคำนวณคิดเป็นมูลค่าปัจจุบันเพื่อชดเชยคืนให้ ทศท.
- บริษัทฯ ขอชำระค่าชดเชยในสิทธิเพิ่มเติมตามที่เสนอเป็นรูปหุ้นหรือผ่อนชำระเป็นงวดๆ ส่วน ทศท. เสนอแนวคิดในเบื้องต้นที่จะไม่ขอแปรสัญญานี้

สถานการณ์การเจรจา

สำหรับสัญญานี้ ยังไม่ปรากฏมีการเริ่มต้นการเจรจากันแต่อย่างใด

ความเป็นไปได้ในการแปรสัญญา

โอกาสการแปรสัญญานี้นี้น้อยมาก เนื่องจากคู่สัญญาต่างไม่ขอแปรสัญญา อีกทั้งยังไม่มีทำที่ว่าการคู่สัญญามีความตั้งใจที่จะดำเนินการเจรจาในกรณีนี้

- (3) สัญญาบริษัท จัสมิน ชัมมาริน เทเลคอมมิวนิเคชั่น จำกัด (ระบบเคเบิลใยแก้วใต้น้ำ)

สรุปเนื้อหาสัญญา

สัญญามีอายุ 20 ปี (2534 ถึง ตุลาคม 2554) โดยสัญญานี้ บริษัทฯ จะจัดสร้างและให้บริการโครงข่ายด้วยเคเบิลใยแก้วใต้น้ำในฝั่งทะเลตะวันออกของไทย ซึ่งบริษัทฯ จะได้ส่วนแบ่งรายได้จากทั้งบริการโทรศัพท์ทางไกลและท้องถิ่นที่คิดตามสูตรคำนวณรายได้ตามสัดส่วนที่ลดลงจากร้อยละ 26 ลงเหลือร้อยละ 12.5 ในปีสุดท้าย

นอกจากนี้แล้ว คู่สัญญายังมีข้อตกลงต่อท้ายสัญญา เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2539 ให้ขยายโครงข่ายครอบคลุมฝั่งตะวันตก และยินยอมให้บริษัทฯ โอนสิทธิและหน้าที่ในโครงข่ายใหม่ให้แก่บริษัท ไทยลอมคิสแทนส์ เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด โดยให้ทศท. เข้าไปถือหุ้นในบริษัทใหม่ดังกล่าว เป็นจำนวนร้อยละ 10 และทศท. ยังจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนในส่วนเพิ่มของโครงข่ายใหม่เป็นรายปีด้วยวิธีการคำนวณและสัดส่วนของส่วนแบ่งรายได้ที่ลดลงในแต่ละปีจากร้อยละ 26 เหลือร้อยละ 12.5 ในปีสุดท้ายเช่นกัน

สรุปข้อเสนอการแปรสัญญา

บริษัทฯ ได้ยื่นข้อเสนอในเบื้องต้น ดังนี้

- ไม่ขอแปรสัญญาที่มีอยู่ จึงไม่มีการคำนวณผลประโยชน์ที่ต้องชดเชยกันในส่วนนี้
- ขอสสิทธิในการแสวงหาผลประโยชน์เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ระบุในสัญญา ซึ่งรายได้ที่จะได้เพิ่ม เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วเป็นเท่าใด จะคำนวณชดเชยกลับคืนให้ทศท. จนถึงอีก 10 ปี (หรือพ.ศ. 2564) หลังสิ้นสุดสัญญา
- ขอชำระค่าชดเชยในสิทธิเพิ่มเติมตามที่เสนอในรูปแบบของหุ้น คิดเป็นจำนวนเงินตามมูลค่าปัจจุบัน
- ขอสสิทธิที่จะได้รับการชดเชยจากทศท. ในค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในอนาคต

ส่วนทศท. มีแนวคิดจะแปรสัญญานี้ แต่ยังไม่มียรายละเอียดในข้อเสนอการแปรสัญญาแต่อย่างใด

สถานการณ์การเจรจา

สัญญานี้ ยังไม่ปรากฏมีการเริ่มต้นการเจรจากันแต่อย่างใด

ความเป็นไปได้ในการแปรสัญญา

โอกาสการแปรสัญญานี้น้อยมาก เนื่องจากบริษัทฯ ไม่ขอแปรสัญญา และคู่สัญญายังไม่มีท่าทีที่จะดำเนินการเจรจาในกรณีนี้

สรุปสถานะและความเป็นไปได้ของการแปรสัญญากลุ่มนี้

โดยสรุป สัญญากลุ่มนี้ยังไม่มีความคืบหน้าในการแปรสัญญา เนื่องจากคู่สัญญาทั้ง 3 สัญญา ยังมิได้ดำเนินการเจรจากัน โอกาสการแปรสัญญาจะมีเพียงหนึ่งสัญญา ได้แก่ สัญญาของบริษัท คอมมิงส์ จำกัด เท่านั้น เนื่องจากอีกสองสัญญานั้น ฝ่ายเอกชนไม่มีความประสงค์จะแปรสัญญา เพียงแต่จะขอสิทธิเพิ่มเติมต่อไปจนภายหลังสัญญาหมดอายุลงอีก 10 ปีเท่านั้น โดยบริษัทฯ เสนอจะชดเชยรัฐในสิทธิเพิ่มเติมดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม การไม่แปรสัญญาในกลุ่มสัญญานี้ ไม่น่าจะมีผลกระทบต่อการแข่งขันในตลาดนี้ หรือมีผลต่อตลาดโทรคมนาคมโดยรวมในอนาคต เนื่องจากการแปรสัญญาในกลุ่มนี้ จะเป็นการโอนสิทธิและหน้าที่ตามสัญญากลับมาเป็นของทศท. ทำให้ทศท.เป็นผู้บริหารและมีสิทธิใช้โครงข่ายแต่เพียงผู้เดียวอยู่ดี จึงไม่น่าจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ตกแก่ผู้บริโภคโดยตรงมากกว่าการไม่แปรสัญญาเท่าใดนัก

9. สถานะและความเป็นไปได้ในการแปรสัญญากลุ่มสัญญาอื่น ๆ

สัญญาในกลุ่มนี้จัดเป็นสัญญาให้บริการต่างๆ ที่ค่อนข้างจะแตกต่างกัน โดยมากจะเป็นบริการเสริมที่ส่วนมีผลประโยชน์ต่อผู้ใช้จากการแปรสัญญาต่ำ หรือเป็นสัญญาที่ให้บริการแก่ผู้ใช้เฉพาะกลุ่มในวงค่อนข้างจะจำกัดเท่านั้น โดยมีสัญญาที่เข้ากระบวนการแปรสัญญาในกลุ่มนี้ 5 สัญญาคือ ดังนี้ มีรายละเอียดการแปรสัญญาดังต่อไปนี้

- (1) สัญญาบริการวิทยุคมนาคมเฉพาะกิจระหว่างวิทยุในเคเบิล คอมมูนิเคชัน อินค์สตรี จำกัด (UCOM) และการสื่อสารแห่งประเทศไทย (ทศท.)

สรุปเนื้อหาสัญญา

สัญญามีอายุ 15 ปี โดยจะสิ้นสุดในปี 2550 โดยกำหนดให้บริษัทฯ ให้บริการสื่อสารเฉพาะ (หรือภายใน) กลุ่มด้วยระบบวิทยุ (Trunked mobile) ครอบคลุมทั่วประเทศ ปัจจุบันมีผู้ให้บริการนี้รวม 4 ราย โดยมีบริษัทฯ เป็นผู้มีส่วนแบ่งตลาดสูงสุดถึงร้อยละราว 80

กสท.จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนตามสัดส่วนในอัตราต่างๆ จากการจำหน่ายเครื่อง ค่าเช่าเครื่อง/ค่าธรรมเนียม ค่าเวลาที่ให้บริการ หรือรายได้ขั้นต่ำตลอดอายุของสัญญา

สรุปข้อเสนอการแปรสัญญา

บริษัทฯ ได้ยื่นข้อเสนอเบื้องต้นมีสาระสำคัญดังนี้

- เสนอค่าชดเชยรัฐเฉพาะในปี 2544 เพียง 1 ปี โดยมีได้แจกแจงวิธีการประเมินค่าชดเชยแต่อย่างใด
- บริษัทฯ เชื่อและยืนยันว่าการคำนวณค่าชดเชยต้องคำนึงถึงผลกระทบต่างๆ รวมถึงการเปิดเสรี ซึ่งรัฐต้องชดเชยแก่บริษัทฯ จากการเปิดเสรีด้วย
- ให้มีการชดเชยในรูปของเงินสด ทราสารหนี้ และการลดอัตราค่าบริการ

ด้านกสท.ได้ยื่นข้อเสนอสรุปได้ดังนี้

- มีการประมาณการตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการคำนวณกระแสรายได้ในกรณีฐานและกรณีแปรสัญญาไปจนถึงสิ้นสุดสัญญาเพื่อชดเชยให้แก่กสท. ตามกรอบการแปรสัญญาที่กำหนดไว้
- ให้บริษัทฯ ชำระเป็นเงินสดทั้งจำนวนในคราวเดียวกันหรือแบ่งชำระเป็น 2 งวดโดยใช้อัตราดอกเบี้ยเท่ากับอัตราส่วนลดที่ใช้

สถานการณ์การเจรจา

การเจรจาในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงกลางธันวาคมที่ผ่านมา ยังไม่มีความคืบหน้า โดยมีประเด็นหลักที่ไม่สามารถตกลงกันได้ ก็คือ UCOM เห็นว่าการแปรสัญญาฯ คือ การเปิดเสรีธุรกิจโทรคมนาคม ทำให้เกิดผลกระทบ (ΔR) ซึ่งรัฐต้องชดเชยให้บริษัทฯ รวมทั้งตัวแปรที่ใช้ในการประมาณการกระแสรายได้ก็ไม่สามารถหาข้อยุติได้เช่นกัน

ความเป็นไปได้ในการแปรสัญญา

การแปรสัญญานี้โอกาสมีน้อยมาก เพราะยังไม่สามารถปรับแนวคิดการแปรสัญญาให้เข้ากับกรอบการแปรสัญญาตามที่กบส.กำหนดไว้ได้ แม้จะมีความพยายามในการเจรจาก็ตาม

- (2) สัญญาให้บริการวิทยุคมนาคมสำหรับรถยนต์รับจ้างระหว่างบริษัท โตเกิด เอ็ดเวิร์ด คอมมูนิเคชั่นส์ จำกัด (TAC) และกรมไปรษณีย์โทรเลข (ปท.)

สรุปเนื้อหาสัญญา

ลงทุนติดตั้งสถานีวิทยุคมนาคมเครือข่ายสำหรับรถยนต์รับจ้างในพื้นที่กทม. และปริมณฑล มีอายุสัญญา 15 ปี (2540 ถึง มกราคม 2555)

สัญญาไม่มีข้อแตกต่างที่สำคัญจากสัญญาร่วมการงานอื่นๆ เกือบทั้งหมด 2 ประการคือ

- ไม่มีข้อกำหนดให้บริษัทฯ ต้องจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนทั้งส่วนแบ่งรายได้หรือรายได้ขั้นต่ำ
- มีลักษณะเป็น BOT (Build - Operate - Transfer) โดยบริษัทฯ จะส่งมอบทรัพย์สินแก่รัฐเมื่อสิ้นสุดสัญญา

สรุปข้อเสนอการแปรสัญญา

บริษัทฯ ได้ยื่นข้อเสนอเพื่อแปรสัญญาดังนี้

- ขอซื้อทรัพย์สินที่จะต้องส่งมอบให้เป็นกรรมสิทธิ์ของปท. เมื่อสิ้นสุดสัญญาตามมูลค่าบัญชี
 - ขอยกเลิกเงื่อนไขสิทธิการใช้ที่ดิน อาคาร สถานที่ที่ใช้ติดตั้งเครื่องและอุปกรณ์เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปีนับจากวันที่สัญญาสิ้นสุดลง
- ปท. มีข้อเสนอการแปรสัญญาตรงกับเงื่อนไขของบริษัทฯ ยกเว้น
- ให้บริษัทฯ ต้องชำระมูลค่าทรัพย์สินตามสภาพความเป็นจริง ณ วันสิ้นสุดสัญญา โดยคิดเป็นมูลค่าปัจจุบันสุทธิ

สถานการณ์การเจรจา

การเจรจาระหว่างคู่สัญญาในช่วงเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคมที่ผ่านมา คู่สัญญาสามารถหาข้อยุติโดยมีประเด็นที่ตกลงกันได้ 4 ประเด็นดังนี้

1. ให้ยกเลิกสัญญานับแต่วันที่คู่สัญญาตกลงกัน
2. ปท. จะสละสิทธิการใช้ที่ดิน อาคาร สถานที่ที่ใช้เป็นสถานที่ติดตั้งเครื่องและอุปกรณ์เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปีนับจากวันที่สัญญาสิ้นสุดลง

3. บริษัทจะจ่ายชดเชยแก่รัฐ เพื่อให้ทรัพย์สินตามสัญญาตกเป็นของบริษัทฯ เมื่อสัญญาสิ้นสุดลง โดยบริษัทฯ ต้องชำระมูลค่าทรัพย์สินตามสภาพความเป็นจริงจากการคิดคำนวณมูลค่า ณ วันที่สัญญาสิ้นสุด
4. ให้บริษัทฯ ชำระเงินข้างต้นให้แก่ปท. ในวันที่สัญญาสิ้นสุด

ความเป็นไปได้ในการแปรสัญญา

จากข้อตกลงข้างต้น เห็นว่าการแปรสัญญานี้ มีโอกาสสูงมาก โดยสามารถและสมควรจะดำเนินการให้ลุล่วงต่อไปได้ เนื่องจากการเจรจาสามารถมีข้อตกลงร่วมกันในหลายประเด็น ที่มีความสำคัญอยู่แล้ว

ความเห็นและแนวทางการดำเนินการต่อไป

ข้อตกลงที่คู่สัญญาได้เจรจากันได้ข้อยุติเบื้องต้น กปส. เห็นด้วยเกือบทุกประการ เนื่องจากเป็นไปตามกรอบการแปรสัญญา ยกเว้นประเด็นการยกเลิกสัญญา โดยมีความเห็นในประเด็นนี้รวมทั้งความเห็นที่นอกเหนือจากข้อตกลงดังนี้

1. การที่ปท. ซึ่งจะเปลี่ยนสภาพไปเป็นสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จึงไม่สมควรที่ปท. จะยังคงมีสิทธิและหน้าที่ตามสัญญานี้ อย่างไรก็ตาม การแปรสัญญาไม่ใช่เป็นการให้ยกเลิกสัญญา หากแต่เป็นการแก้ไขเงื่อนไขสัญญาที่อาจขัดกับการแข่งขันเสรี ดังนั้น จึงเห็นควรให้มีการโอนสิทธิและหน้าที่ตามสัญญาที่จะแก้ไขใหม่ให้แก่กระทรวงคมนาคมแทน ปท. มากกว่าที่จะให้ยกเลิกสัญญานับจากวันที่คู่สัญญาตกลงกัน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรักษาผลประโยชน์ของผู้ใช้ด้วยการดูแลให้บริษัทฯ ดำเนินการให้บริการได้มาตรฐาน และคุณภาพตามที่กำหนดในสัญญาเดิม รวมทั้งเงื่อนไขอื่นๆของสัญญา อีกทั้งเพื่อเป็นการสร้างหลักประกันให้บริษัทฯ จะยังได้รับความคุ้มครองการประกอบกิจการตามสัญญาจนสิ้นสุดอายุสัญญาตามมาตรา 335(2) แห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ต่อไป
2. เห็นด้วยที่คู่สัญญาฝ่ายรัฐจะไม่ใช้สิทธิการใช้ที่ดิน อาคาร สถานที่ เพื่อใช้ติดตั้งเครื่องและอุปกรณ์หลังจากสัญญาสิ้นสุดลง เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี ในกรณีที่บริษัทฯ จะชดเชยรัฐเพื่อบริษัทฯ ไม่ต้องส่งมอบกรรมสิทธิในทรัพย์สินที่จะต้องตกเป็นของรัฐ ณ วันที่สัญญาสิ้นสุดลงเป็นจำนวนเงินที่เหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากบริษัทฯ มีเจตจำนงชัดเจนที่จะดำเนินการให้บริการแก่ผู้ใช้ต่อไป สิทธิของรัฐดังกล่าวจึงหมดความจำเป็นลง
3. โดยสัญญานี้ ไม่มีผลประโยชน์ตอบแทน หรือรายได้ขั้นค่าเป็นรายปี ที่บริษัทจะต้องมอบให้แก่รัฐตลอดอายุสัญญาแต่อย่างใด จึงเห็นว่าไม่สมควรและไม่จำเป็นที่เมื่อมีการแปรสัญญาแล้ว บริษัทฯ จะมีสิทธิได้รับการชดเชยค่าธรรมเนียมการอนุญาตประกอบ

กิจการและค่าธรรมเนียมคลื่อนความถี่ตามขอบเขตของสัญญาที่บริษัทฯ ต้องรับภาระใน
อนาคต ซึ่งการให้สิทธิดังกล่าว จะเป็นการไม่กับหลักการที่ 4 ที่ว่า การแปรสัญญาจะ
ต้องไม่ทำให้รัฐและประชาชนต้องได้รับผลประโยชน์ตามเงื่อนไขสัญญาน้อยกว่าที่ระบุ
ไว้ และบริษัทฯ จะต้องไม่ได้รับผลประโยชน์ที่มากไปกว่าหรือน้อยไปกว่าในกรณีที่ไม่มี
การแปรสัญญาตามกรอบหลักการที่กรม. มีมติ

- (3) สัญญาให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศแบบใช้บัตรระหว่างบริษัท เสนอโซ
โฟนการ์ด จำกัด และการสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.)

สรุปเนื้อหาสัญญา

สัญญามีอายุ 15 ปี (2534 ถึง มีนาคม 2552) ให้บริษัทฯ จัดตั้งและให้บริการโทรศัพท์และ
โทรสารสาธารณะระหว่างประเทศ โดยใช้เครื่องโทรศัพท์และโทรสารแบบใช้บัตรเครดิต และบัตร
ประเภท prepaid card สัญญาไม่มีข้อกำหนดการแบ่งส่วนแบ่งรายได้ หรือรายได้ขั้นต่ำให้แก่กสท.
โดยบริษัทฯ จะได้รับส่วนแบ่งจากการจำหน่ายบัตรในอัตราไม่เกินร้อยละ 10 ของยอดจำหน่ายบัตร

สรุปข้อเสนอการแปรสัญญา

ข้อเสนอของบริษัทฯ นอกจากจะขอสิทธิที่บริษัทฯ พึ่งมีตามสัญญาเดิมแล้ว ยังได้ขอสิทธิ
เพิ่มเติมซึ่งบางประเด็นอยู่นอกกรอบการแปรสัญญา ทั้งในบางประเด็นที่ต้องเป็นไปตามกฎหมาย
และกฎเกณฑ์ระเบียบที่อยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ของคู่สัญญาฝ่ายรัฐ เช่นสิทธิการต่อใบอนุญาตทัน
ที่ที่อายุสัญญาสิ้นสุดลง และบางประเด็นที่เห็นว่าสามารถเป็นกรอบในการเจรจาแปรสัญญาได้
เช่น สิทธิในการซื้อทรัพย์สินคืนในราคาถูก หรือเช่าใช้ทรัพย์สินในอัตราที่เป็นธรรมภายหลังหมด
อายุสัญญา

ส่วนกสท. เสนอไม่แปรสัญญา เนื่องจากเห็นว่า ไม่มีการจ่ายผลประโยชน์หรือผลตอบแทน
ขั้นต่ำแต่อย่างใด จึงไม่มีความจำเป็นที่จะแปรสัญญา

สถานภาพการเจรจา

สัญญานี้ ยังไม่มีการเจรจาระหว่างคู่สัญญา เนื่องจากกสท. ไม่เห็นความจำเป็นที่ต้องแปร
สัญญา

ความเป็นไปได้ในการแปรสัญญา

แม้ว่าสัญญานี้ ไม่มีผลประโยชน์ตอบแทนในรูปของส่วนแบ่งรายได้หรือรายได้ขั้นต่ำ ข้อเสนอบางประเด็นเช่น การขอสิทธิซื้อหรือเช่าทรัพย์สินในอัตราที่เป็นธรรม สามารถจะเป็นประเด็นเจรจาเพื่อหาข้อตกลงหรือไม่ตกลงได้ ทั้งนี้ขึ้นกับคู่สัญญาฝ่ายรัฐเป็นสำคัญว่า จะพิจารณาข้อเสนอของบริษัทต่อไปหรือไม่

(4) สัญญาจัดพิมพ์และโฆษณาสมุดรายนามผู้ใช้โทรศัพท์ระหว่างบริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด และองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

สรุปเนื้อหาสัญญา

สัญญากำหนดให้บริษัทฯ จัดพิมพ์สมุดรายนามผู้ใช้โทรศัพท์ฉบับหน้าขาวและฉบับธุรกิจ และโฆษณา (หน้าเหลือง) และสมุดรายนามผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นเวลา 10 ปี (ฉบับปี 2539 ถึง ปี 2548) โดยบริษัทฯ จะหาผลประโยชน์และแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งให้ทศท. จาก

- ค่าโฆษณาในฉบับหน้าเหลือง
- บริการเสริมอื่นๆ เช่น การใช้ฐานข้อมูลผู้ใช้โทรศัพท์เพื่อธุรกิจ mail-order ฯลฯ

จากการทำสัญญาเพิ่มเติมเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2541 ทศท. ยินยอมลดอัตราส่วนแบ่งรายได้จาก 70-71.5% ลงเหลือ 30% โดยรับสิทธิร่วมบริหารกิจการและถือหุ้นของบริษัทฯ จำนวนร้อยละ 49

สรุปข้อเสนอการแปรสัญญา

บริษัทฯ ขอแปรสัญญาและได้ประมาณการรายได้ในกรณีฐานและกรณีแปรสัญญา โดยมีความเห็นว่า การเปิดเสรีมีผลกระทบทำให้บริษัทฯ สูญเสียส่วนแบ่งตลาดและทศท. ซึ่งทศท. สมควรจะต้องชดเชยให้แก่บริษัทฯ

ข้อเสนอของบริษัทฯ ไม่สอดคล้องกับกรอบหลักการแปรสัญญาที่กรม. มีมติ เนื่องจากผลกระทบจากการเปิดเสรีนั้น มีผลทั้งในกรณีฐาน (ไม่แปรสัญญา) และกรณีแปรสัญญา และการเปิดเสรียังมิได้ขัดกับเงื่อนไขสัญญา จึงไม่ใช่ประเด็นที่ต้องชดเชยกัน

ส่วนทศท. มิได้มีรายละเอียดการแปรสัญญา หรือการคำนวณค่าชดเชย นอกเหนือจากที่ได้แสดงแนวคิดที่จะขอแปรสัญญา

สถานการณ์การเจรจา

ยังไม่ปรากฏมีการเริ่มต้นการเจรจาระหว่างคู่สัญญา

ความเป็นไปได้ในการแปรสัญญา

การแปรสัญญานี้ มีโอกาสค่อนข้างจะต่ำมาก เนื่องจากยังไม่มี การแสดงถึงความพยายามที่จะเจรจากัน อีกทั้งกรอบแนวคิดการแปรสัญญา ยังไม่มีความชัดเจน หรือไม่ตรงกับกรอบการแปรสัญญาที่กปส. กำหนดไว้

- (5) สัญญากิจการสื่อสารข้อมูลระหว่างบริษัท แอควานซ์ คาต้า เน็ทเวอร์ค คอมมิวนิเคชั่น จำกัด และองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ทศท.)

สรุปเนื้อหาสัญญา

สัญญากำหนดให้บริการ ให้บริการสื่อสารข้อมูลในเขตโทรศัพท์นครหลวง ตั้งแต่ปี 2532 และต่อมาขยายไปยังเขตโทรศัพท์ภูมิภาคในปี 2540 จนถึง กันยายน 2565 โดยในการแก้ไขสัญญาเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2540 ทศท. มีสิทธิเข้าถือหุ้นในบริษัทฯ แทนการแบ่งส่วนแบ่งรายได้หรือรายได้ขั้นต่ำเป็นจำนวน 10.752 ล้านหุ้นหรือ 107.52 ล้านบาทคิดเป็นสัดส่วนผู้ถือหุ้นร้อยละ 23.5

สรุปข้อเสนอการแปรสัญญา

เนื่องจากสัญญานี้ มิได้มีผลตอบแทนในรูปของส่วนแบ่งรายได้หรือรายได้ขั้นต่ำเป็นรายปีต่อไปอีก ข้อเสนอการแปรสัญญาของบริษัท จึงเป็นข้อเสนอในการขอแก้ไขเงื่อนไขสัญญาและสิทธิเพิ่มเติมซึ่งบางประเด็นอยู่นอกเหนือกรอบการแปรสัญญา หรืออำนาจหน้าที่ของคู่สัญญาฝ่ายรัฐ ส่วนอีกบางประเด็นก็เป็นสิทธิโดยชอบ

อย่างไรก็ตาม ทศท. ได้แสดงแนวคิดที่จะขอแปรสัญญา โดยเสนอที่จะขายหุ้นสามัญคืน

สถานการณ์การเจรจา

ยังไม่ปรากฏมีการเริ่มต้นการเจรจาระหว่างคู่สัญญา

ความเป็นไปได้ในการแปรสัญญา

การแปรสัญญานี้ มีโอกาสต่ำ ถ้าหากบริษัทฯ ยังต้องการหลักประกันในสิทธิเพิ่มเติมที่อยู่ นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ของฝ่ายรัฐ อีกทั้งยังไม่น่าจะมีความจำเป็นที่ต้องแปรสัญญา เนื่องจาก ทศท.เข้าถึงหุ้นแทนการจ่ายส่วนแบ่งรายได้อยู่แล้ว

สรุปสถานะและความเป็นไปได้ของการแปรสัญญากลุ่มนี้

โดยสรุป สัญญาอื่นๆ ที่เหลือ 5 สัญญาในกลุ่มนี้ มีการเจรจาจนได้ข้อตกลง 1 สัญญา เสร็จแล้วยังไม่มีความคิดเห็น 1 สัญญา และยังมีได้มีการเจรจาอีก 3 สัญญา โอกาสที่จะแปร สัญญาได้สูงจึงมีเพียง 1 สัญญา นอกนั้นจัดได้ว่ามีโอกาสค่อนข้างจะต่ำมาก

อย่างไรก็ตาม การไม่แปรสัญญา 4 สัญญาที่เหลือ ไม่น่าจะส่งผลกระทบต่อสถานะการแข่งขันและ ต่อตลาดโทรคมนาคมโดยรวมเท่าใด เนื่องจากสัญญามีลักษณะการให้บริการประเภทบริการเสริม หรือกลุ่มผู้ใช้มีลักษณะเป็นผู้ใช้เฉพาะกลุ่มหรือมีจำนวนน้อยมาก จึงมีผลกระทบโดยรวมน้อยมาก หรือไม่มีเลย

10. สรุปสถานภาพการเจรจาเพื่อการแปรสัญญาด้านกิจการโทรคมนาคม

จากจำนวนสัญญาร่วมการทำงานในกิจการโทรคมนาคมที่เข้าสู่กระบวนการแปรสัญญา และได้ ยื่นข้อเสนอขอแปรสัญญาต่อ กสท. ทั้งสิ้น 25 สัญญา ปรากฏผลการเจรจาในการแปรสัญญาตาม ภาระหน้าที่และกรอบเวลาที่ กสท. ได้รับมอบหมายสิ้นสุด ณ วันที่ 17 ธันวาคม 2543 พอสรุปภาพ รวมได้ว่า จำนวนสัญญาที่มีโอกาสในการแปรสัญญาได้สูงมี 4 สัญญา จำนวนสัญญาที่มีโอกาส ปานกลางมี 4 สัญญา และจำนวนสัญญาที่มีโอกาสต่ำมี 17 สัญญา โดยมีรายละเอียดตามกลุ่ม สัญญาต่างๆ ข้างต้น ดังนี้

(1) กลุ่มสัญญาบริการโทรศัพท์พื้นฐานจำนวน 2 สัญญา

โอกาสในการแปรสัญญาในกลุ่มโทรศัพท์พื้นฐานมีความเป็นไปได้พอสมควร โดยเฉพาะ ในการแก้ไขของสัญญาของบริษัท ไทยเทเลโฟนแอนด์เทเลคอมมิวนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) มี โอกาสสูง เพราะคู่สัญญามีความพยายามมุ่งมั่น และมีการเจรจาที่ก้าวหน้าไปมากแล้ว เทียบกับ จุดยืนที่ค่อนข้างแตกต่างกันในช่วงเริ่มต้นของการเจรจาสวนกรณีของสัญญาของบริษัท

เทเลคอมเอเชีย คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จัดได้ว่ามีความเป็นไปได้ในการแปรสัญญา ปานกลาง เนื่องจากข้อเสนอรหว่างคู่สัญญายังคงมีความแตกต่างกันอยู่พอสมควร

การแปรสัญญาหากสำเร็จในกลุ่มสัญญาบริการโทรศัพท์พื้นฐานนั้น จะเอื้อผลประโยชน์ต่อ ทั้งผู้ใช้บริการโทรคมนาคมเกือบทุกประเภท และยังเป็นผลดีต่อการพัฒนาธุรกิจโทรคมนาคมเป็น อย่างยิ่งอีกด้วย

(2) กลุ่มสัญญาบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จำนวน 4 สัญญา

โอกาสในการแปรสัญญาในกลุ่มสัญญาบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ มีความเป็นไปได้ปาน กลางจำนวน 1 สัญญา และค่อนข้างจะต่ำอีก 3 สัญญา

โดยสัญญาที่มีความเป็นไปได้ปานกลาง จะได้แก่สัญญาของบริษัท ไวร์เลส คอมมูนิเคชั่น เซอร์วิส จำกัด (WCS) เนื่องจากคู่สัญญามีความมั่นใจค่อนข้างสูงที่จะแปรสัญญา ส่วนอีก 3 สัญญา ที่เหลือนั้น บริษัทคู่สัญญา ยังมีจุดยืนที่ไม่เห็นด้วยกับการรอบและวิธีการแปรสัญญาตามที่กรม. มิมติ จึงมีโอกาสดการแปรสัญญาได้สำเร็จต่ำ

อย่างไรก็ตาม ตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในปัจจุบันมีการแข่งขันอยู่บ้างแล้ว โดยคาด ว่าในอนาคตการมีผู้ประกอบการรายใหม่เข้าสู่ตลาดเพิ่มขึ้น จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันมากขึ้น ดังนั้น การไม่แปรสัญญาในตลาดนี้ จึงไม่น่าจะส่งผลในการจำกัดการแข่งขันและไม่มีผลกระทบต่อผู้ ใช้นัก

(3) กลุ่มสัญญาบริการสื่อสารข้อมูลผ่านดาวเทียม (VSAT) จำนวน 5 สัญญา

ในกลุ่มสัญญาบริการสื่อสารข้อมูลผ่านดาวเทียม เห็นว่ามีอยู่เพียง 1 สัญญาเท่านั้น คือ สัญญาของบริษัท อควิเมนท์ จำกัด ที่จัดได้ว่าน่าจะมีโอกาสดการแปรสัญญาได้ปานกลาง ส่วนอีก 4 สัญญาที่เหลือ น่าจะไม่มีโอกาสหรือมีก็ต่ำที่จะแปรสัญญาได้สำเร็จ โดย 2 สัญญาที่ไม่มีจะมีโอกาส ก็เนื่องจากผลประโยชน์จากการไม่เพียงพอก็จะรับภาระจ่ายรายได้ขั้นต่ำ จนบริษัทมีหนี้ค้างชำระอยู่ ส่วนอีก 2 สัญญาที่น่าจะมีโอกาสต่ำก็เพราะข้อเสนขอของบริษัทยังไม่สอดคล้องกับการรอบหลักการ แปรสัญญาตามมติกรม.

แต่เนื่องจากตลาดนี้เป็นตลาดค่อนข้างจะเล็ก ประกอบกับยังมีการแข่งขันมากอยู่แล้ว ทั้ง จากบริการของกลุ่ม VSAT เองหรือจากบริการทดแทนด้วยเทคโนโลยีอื่นๆ อีกหลายบริการ ดังนั้น

การไม่แปรสัญญาในสัญญากลุ่มนี้จึงจะไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการและสถานะการแข่งขันในด้านนี้แต่อย่างใด

(4) สัญญาค่าเนินกิจการดาวเทียม (ไทยคม) 1 สัญญา

สัญญานี้ แม้คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจะสามารถเจรจาจนได้ข้อยุติ แต่ข้อตกลงระหว่างคู่สัญญายังไม่สอดคล้องกับกรอบการแปรสัญญาตามที่กรม. มีมติ เนื่องจากประมาณการกระแสรายได้ ซึ่งเป็นผลกระทบโดยตรงต่อมูลค่าชดเชยที่ตกลงกันได้ มิได้เป็นไปตามเงื่อนไขของสัญญา อีกทั้งข้อเสนอที่ให้ส่วนลดแก่ผู้ใช้บริการระหว่างช่วงปี 2544-2549 ยังไม่เป็นไปตามมติกรม. ที่ยอมให้ชดเชยตามสัดส่วน โดยจะต้องคำนึงถึงการเพิ่มขึ้นของการใช้บริการจากการที่ราคาค่าบริการลดลงด้วย ซึ่งข้อเสนอที่ตกลงกันได้นั้น เป็นการนำค่าชดเชยที่รัฐพึงได้ไปเป็นส่วนลดให้ผู้เช่าวงจรรดาวเทียม และมีได้มีการคำนวณว่ารายได้ของการให้บริการจะได้ผลกระทบจากการลดค่าบริการมาน้อยเพียงใด เพื่อคำนวณค่าชดเชยตามสัดส่วนแต่อย่างใด

โอกาสการแปรสัญญาได้ในกรณีนี้ จึงจัดอยู่ในระดับปานกลาง โดยการดำเนินการต่อไปในการแปรสัญญานี้ มีทางเลือกอยู่สองแนวทาง แนวทางหนึ่งก็คือ ให้มีการทบทวนข้อเสนอใหม่โดยปรับตัวเลขประมาณการกระแสรายได้ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากขึ้น และคำนวณค่าชดเชยตามที่กรม. มีมติ หรืออีกแนวทางหนึ่งคือ การไม่แปรสัญญาซึ่งอาจเป็นทางเลือกที่ดีกว่า ทั้งนี้เพราะการไม่แปรสัญญาจะไม่ส่งผลกระทบต่อการแข่งขันในตลาดแต่อย่างใด เพราะบริษัทฯ คงจะเป็นผู้ประกอบการรายเดียวในประเทศต่อไป โดยผู้ใช้ยังมีทางเลือกจากผู้ประกอบการอื่นในภูมิภาค ประกอบกับกิจการดาวเทียมยังมีความสำคัญยิ่งต่อความมั่นคงของประเทศ ตลอดจนการพัฒนาด้านสังคมด้วย การไม่แปรสัญญาโดยให้รัฐคงความเป็นเจ้าของจึงเป็นข้อดีด้วย

(5) กลุ่มสัญญาบริการวิทยุติดตามตัวจำนวน 5 สัญญา

สัญญาในกลุ่มนี้ที่มีโอกาสการแปรสัญญาได้สูงมี 2 สัญญา ได้แก่สัญญาของบริษัท แพนดัลลิงค์ (ประเทศไทย) จำกัด และสัญญาของบริษัท เลนโซ่ เพจจิง จำกัด ซึ่งสามารถตกลงกันได้ในเดือนของมูลค่าการชดเชยให้คงตามสัญญา จะเหลือเพียงประเด็นเกี่ยวกับการแก้ไขเงื่อนไขสัญญาบางประการเท่านั้น สัญญาที่เหลืออีก 3 สัญญา น่าจะมีโอกาสแปรสัญญาได้ค่อนข้างต่ำ โดยสัญญาของบริษัท แอดวานซ์ เพจจิง จำกัด และของบริษัท อัททิสัน เทเลคอมมิวนิเคชั่น (ประเทศไทย) จำกัด มีค่อนข้างต่ำ เนื่องจากทศท. ขอเสนอที่จะไม่แปรสัญญา และสัญญาของบริษัท สามารถเพจจิง จำกัด ยังไม่สามารถจะตกลงในเดือนมูลค่าการชดเชยตามกรอบการแปรสัญญา

เนื่องจากตลาดนี้มีการแข่งขันกันพอสมควรอยู่แล้วในปัจจุบัน การแปรหรือไม่แปรสัญญา สำหรับสัญญาบริการวิทยุติดตามตัวจึงจะไม่มีผลต่อสภาวะการแข่งขันมากนัก

(6) กลุ่มสัญญาบริการระบบเชื่อมโยงโครงข่ายจำนวน 3 สัญญา

สัญญาในกลุ่มนี้ มีโอกาสการแปรสัญญาได้ต่ำ ทั้ง 3 สัญญา เนื่องจากคู่สัญญาในส่วนนี้ สัญญาระหว่างบริษัท คอมลิงค์ จำกัด และทศท. ต่างได้แสดงเจตจำนงขอแปรสัญญาด้วยกันทั้งคู่ แต่ยังไม่มีการคำนวณค่าชดเชยกันและไม่ปรากฏมีการเริ่มต้นที่จะเจรจากัน ส่วนอีก 2 สัญญา คือ สัญญาระหว่างทศท. กับบริษัท อควิเมนท์ จำกัด และทศท. กับบริษัท จัสมิน ชัยมาริน เทเลคอมมิวนิเคชั่น จำกัด ฝ่ายบริษัทเอกชนเสนอไม่ขอแปรสัญญาแต่ขอสิทธิเพิ่มเติมหลังจากที่ สัญญาสิ้นสุดลง

อย่างไรก็ตาม การแปรหรือไม่แปรสัญญากลุ่มนี้ ไม่มีผลต่อตลาดโทรคมนาคมโดยรวม หรือ ต่อผู้บริโภคแต่ประการใด เนื่องจากทศท. ยังจะเป็นผู้ใช้โครงข่ายที่มีอยู่ต่อไปอยู่ดี

(7) กลุ่มสัญญาอื่นๆ 5 สัญญา

สัญญาที่มีโอกาสการแปรสัญญาได้สูง จะมี 1 สัญญา ได้แก่ สัญญาให้บริการวิทยุคมนาคม สำหรับรถยนต์รับจ้างของบริษัท โตเท็ด แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) ซึ่งสามารถตกลง กับกรมไปรษณีย์โทรเลขได้ ส่วนอีก 4 สัญญาซึ่งประกอบด้วยสัญญาบริการวิทยุคมนาคมเฉพาะกิจ ของบริษัท ยูไนเต็ท คอมมูนิเคชั่น อินคัสทรี จำกัด (มหาชน) สัญญาให้บริการโทรศัพท์ระหว่าง ประเทศแบบใช้บัตรของบริษัท เเดนโซ โฟนการ์ด จำกัด สัญญาจัดพิมพ์และโฆษณาสมุดรายนาม ผู้ใช้โทรศัพท์ของบริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด และสัญญากิจการสื่อสารข้อมูลของบริษัท แอดวานซ์ ดาต้า เน็ตเวอร์ค คอมมูนิเคชั่น จำกัด มีโอกาสการแปรสัญญาได้ต่ำ อย่างไรก็ตาม สัญญากลุ่มนี้จัดเป็นสัญญาให้บริการเสริมที่มีผู้ใช้น้อย หรือมีลักษณะเป็นผู้ใช้เฉพาะกลุ่มจึง ล้วนมีผลประโยชน์แก่ผู้ใช้งานจากการแปรสัญญาได้สำเร็จที่ไม่มากเท่าใดนัก